

పక్షాధికారి

(సాంఘిక నాటకం)

రచన :

శ్రీ సోతంరాజు వెంకటేశ్వరరావు...

వల్లిపాడు

చంద్రాపబ్లికేషన్స్

విజయవాడ.1

వదర్శనపు హాక్కులు రచయితవి.
తళిమ్మా కాశీరైలు హాక్కులు వచ్చివచ్చి
ప్రథమ ముద్రణ జూలై 1959
ప్రతులు 1000

వెల: 1-50

ముద్రణ :
శ్రీ స ర స్వ. తీ ప్రెస్,
విజయవాడ-1

ఒక మాట!

నన్ను నేను పొగడుకోటానికి, నాగురించి మీకు తెలియవర్చటానికేకాదు యీముందుమాట! యింతవరకూ నన్ను ప్రోత్సహించి ప్రోత్సహిస్తున్న నాటకసంస్థలవారికి ప్రచురణ

కర్తలకు తదితర మిత్రులకూ అభివందనాలు అందచేస్తూ తెలియపరుస్తున్న ఒకమాట యేమిటంటే యీ నాటకం 1958 జనవరి మాసంలో వ్రాతప్రతిని పూర్తిచేశాను. అనివార్యకారణాల వలన అచ్చుకావటంలో ఆలశ్యం జరిగినా వ్రాతప్రతుల ఆధారంతో ఒక ప్రదర్శనం జరుపుకుంది. ఆనాటి రాత్రి

వ్రాతప్రతిని ఎవరో చల్లగా సంగ్రహించారు. కొందరు మిత్రులు పాడుకోవాలని అభిలాష చూపిన మీదట యిందులోని పాటలుకూడ విడిగా వ్రాసియిచ్చాను. అంచేత పోయిన వ్రాతప్రతిని చిక్కించుకున్న వారుగాని, విడిగా పాటలు వ్రాయించుకున్న వారుగాని, యేవిధమైన అన్యాయకాంతాలు జరిపివుండరని తలుస్తా! యీ నాటకంలో ఏమైనా లోట్లుపుటే దయతో తెలియపరుస్తే ముందుముద్రణలో సరిదిద్దుకుంటా!

అభివందనాలతో

సీ త ం రా జు (రచయిత)

మనవి—

ప్రదర్శనం జయప్రదంగా జరపాలంటే, సీనుసీనుకీమధ్య వ్యవధి లేకుండా ప్రదర్శించుకోవాలంటే మూడు తెరలు యేర్పాటు చేసుకోవాలి! మొదటి తెరను మధ్యనా వీధి గాను, తర్వాత తెరను మధ్యనా యిల్లుగానూ వాడుకోవాలి! పాత్రలు కంఠ స్తంభచేసి, అర్థంచేసుకొని నటించటం యంతైనా అవసరం! దయతో పుస్తకంలో ప్రచురించిన పాటలు పద్యాలు మినహా యితరత్రా యేవిధమైన పాటలు, పద్యాలు చేర్చకుండా పుటారని ఆశిస్తా

సూచన—

ఈ నాటాకానికి సుబంధించిన ప్రదర్శన హక్కులు మాత్రం నాకు చెందియున్నవి. లిఖిత పూర్వకమైన అనుమతి పొందకుండా ప్రదర్శించరాదు.

సత్యనారాయణపురం
విజయవాడ-2

ఇట్లు, మీ
సీతంరాజు (రచయిత)

వచ్చే వేషాలు

దామోదరం	[వయస్సు 45 సం॥ లు]
చలమయ్య	[45 సం॥ లు]
మధు	[25 సం॥ లు]
నా రాయణ	[25 సం॥ లు]
మిస్టర్ చిమ్ చిమ్	[25 సం॥ లు]
ప్రకాశం	[25 సం॥ లు]
శరభయ్య	[35 సం॥ లు]
పోలయ్య	[35 సం॥ లు]
రాధ	[18 సం॥ లు]
సుధ	[18 సం॥ లు]

పాఠ్యం

జయహో! జయహో!! జయహో!!!

కళామ తల్లి కి జయహో జయహో!!!

॥జయ॥

కళారాధనకు నడుంకట్టితిమి

కళామతల్లీ కానుకగ

సమర్పించుము మా శక్తి

దీవించుము మము ఓజసనీ

॥జయ॥

పావనమైన భారత భూమిపై

కళాకారులకు కన్నతల్లివై

కల్పవృక్షముగ కాపాడుటకై

కదలిరావమ్మ కళామతల్లీ

॥జయ॥

జయముకై మేము జయభేరి మ్రోగించి

జయజయ ధ్వనులతో విజయశంఖంపూది

కర్పూర హారతులె నీకొసంగితిమి

కరుణించి కాపాడు కన్నతల్లీ మమ్ము

॥జయ॥

లక్షా ధికారి

1 వ రంగం

అది దామోదరం యింట్లోగది. అటూ యిటూ గుమ్మాలు కుడివేపున గుమ్మానికి పూసలనోరణం కర్తను, ఎదురుగోడకేసి కిటికీ, కిటికీ ప్రక్కనే గుడ్డలు తగిలించుకొనే ఒంకె, కిటికీపైభాగంలో వెలకతుళ్ళరస్వామి, రాముడు, కృష్ణుడు, లక్ష్మి నగైరా దేముళ్ళఫోటోలు. కనిపిస్తుంటాయి. గదిలో కుడివేపు కాళ్ళు పెట్టుకోటానికి వీలయే పడకకుర్చీ, ప్రక్కనే ఎత్తునోళ్ళ కుర్చీపీట, దానిమీద రెండుమూడుపుస్తకాలు, ఎదురుగోడకు, కిటికీకి క్రిందభాగంలో గోడకు ఎత్తబడి వున్న నవ్వానుమంచం తెరలేచేసరికి కనిపిస్తూంటాయి.

దామోదరం - (నూసినగడ్డం, కళ్ళకు మసకజోడు, చేతిలో వంకికర్రపట్టుకొని లోపలనుంచి విసురుగావస్తాడు. చేతులబనీను, బిళ్ళగోచీ కట్టువంచ) నవ్వాశేసు చింతపండుకొని రెండుమాసాలు కాలేదు! అప్పుడే అయిపోతుందా? ఎందుకయిపోదు? వాడుతూవుంటే అయిపోకవుంటుందా? ఆవాడటం జాగ్రత్తగావాడక్కర్లా? మూడోమాసం పూర్తిఅయ్యేవరకూ చింతగింజకూడా పట్టుకురాను! (లోపలకుచూస్తూ) ఏమహారిస్తానో

అహోరించు! (వడకకుర్చీలో కూర్చొని మీసం సవరించుకుంటూ గర్వంగా) యిష్టంవచ్చినట్లు దూబరా ఖర్చు చేస్తానంటే వప్పుకునేటంత వెర్రిఘటంకాదు యీదామోదరం! (గర్వంతో సకిలించి ప్రక్కన పీట మీదున్న జమాఖర్చుల పుస్తకంతో పేజీలు తిగగేస్తాడు. లోపలకుచూస్తూ) ఇదిగో! శరభయ్యా! (శరభయ్య లోపలనుంచి 'బాబూ' అంటూవస్తాడు) మళ్ళీ సరుకులు తెచ్చేవరకూ చింతపండుకీ బదులు నిమ్మకాయలుకోసి వాడుతుండు! రోజుకొక చక్కచొప్పునేనుమా! ఎక్కువవాడానా నాకు కోపం వస్తుంది! చల్లనున్న కాయలు యింతకుముందే లెక్క పెట్టాను. మొత్తం నూలపదకొండు కాయలున్నాయ్! జాగ్రత్త! (మీసం సవరించుకుంటాడు. శరభయ్య నెమ్మదిగా లోపలకు వెడతాడు పుస్తకంలోచూస్తూ) ఆరు మాడు తొమ్మిది, తొమ్మిదీ పదహారు ఇరవై అయిదు, యిరవైఆరు, యిరవై ఎనిమిదిన్నర, ముప్పై రెండూ రెండణాలు! [లోపలనుంచి రాధవచ్చి దామోదరం పైకి చదువుతున్న కూడికవిని వస్తున్న నవ్వుని ఆపుకుంటుంది] వంటమనిషి జీతం పదిరూపాయలతో సహా నలభైరెండూ రెండణాలు! [పైకీచూస్తూ] క్రిందటి నెలఖర్చుకంటే రెండణాలు యెక్కువే అయింది.

రాధ - [హేళనగా] ఎంతజాగ్రత్తగా ఖర్చుపెడుతున్నా యెక్కడిక్కడే మామయ్యకు అనుమానం! రెండ

జాలుకదా యెక్కువైంది! అది యేమంత పెద్దమొత్తమని ఆలోచన?

దా - దమ్మిడి యెక్కువైనా యెక్కువ యెక్కువే! నీకేం నువ్వు నవ్వుతావ్! ఎంతకష్టపడి చమటటపిస్తే ఆరెండు అణాలువసాయో తెలిశుంటుగా! (వెటకారంగా) వ్రతి దానికీ వళ్ళికిలించమంటే యికిలిస్తావ్! *35*

రా - కాదుమామయ్యా! యీ నెలలో బేడకదా యెక్కువైంది! బేడకు బేడ పావలా వచ్చే నెలఖర్చులో తగ్గిస్తే తీరిపోలా? దానికీ పెద్దఆలోచనాదుక? *36*

దా - (నవ్వి ప్రేమగా) ఆమాటన్నావ్ నాకునచ్చింది! *37*

రా - ఏదో జీతం యేర్పాటుచేస్తే యిలాగే సలహాలు యిస్తుంటానుగా!

దా - (నిట్టూర్చి) అవుతున్నదండగ చాలకనా?

నారాయణ - (బయటనుంచి వస్తునే) మామయ్య యేదో దండగ పెట్టేస్తున్నాడే?

దా - నాదండగమా తెలాగున్నా రేపు నీచెల్లెలు హయాం వచ్చాక నిత్యం వండగచే శేటల్లుంది! (రాధనుచూస్తూను)

రా - (ఛలోక్తిగా) మన ధర్మమాంటూ పదిమంది బ్రతుకు తాకు! (నారాయణనిచూస్తూ) ఏమంటావన్నయ్యా!

నా - తప్పకుండాను!

దా - (ఆశ్చర్యంగా) ఏమన్నావ్!

నా - అది సహజమే మామయ్యా! పెద్దవాళ్ళువట్టెడు మేతలు
కులన్నా గట్టిగా తినకుండా మూటకడితే చిన్నవాళ్ళు
వాళ్ళ హయాములో మూటకట్టినది మురిగిపోకుండా
వాడేస్తారు!

రా - (చిన్నగా నవ్వి) బలేగాలన్నావ్ అన్నయ్యా! (శర
భయ్య పాలగ్లాసు తీసుకొని లోపలనుంచీవస్తాడు.
రాధ అందుకుంటుంది శరభయ్య లోపలకు వెడ
తాడు)

దా - (నారాయణనిచూసి) బాగానేవుంది వ్యవహారం! (రాధ
అందిస్తున్న పాలగ్లాసు అందుకుని) అన్నయ్య నంత
పాడటం, చెల్లమ్మ తాళంవేయటం! మీయిద్దరికీ తగ్గ
వాడే మామధు! (పాలుత్రాగుతాడు రాధ నారాయ
ణలు నవ్వుతారు. ఖాళీగ్లాసు తిరిగి రాధకుయిస్తూ)
ఇదిగో నారాయణా! పొలం వెడుతున్నావ్ గాంను!
మా పడమర పొలం తడువుతున్నారు అటాక అడు
గేసి చూసిరా! (నారాయణ సరే నన్నట్టు తలవంచి
స్తాడు. దామోదరం అదోలా రాధనుచూస్తూ) గ్లాసుతీ
సుకోవేమే భడవా!

రా - ఓ! (చిన్నగా నవ్వి గ్లాసు అందుకుంటుంది) పంచదార సరిపోయిందా మామయ్యా!

దా - ఇచ్చింది కోడలా మహాకళ్యా?

రా - (అదోలా) పాలు కలిపింది శరభయ్య!

నా - (దామోదరంనిచూస్తు రాధతో హేళనగా) ఇచ్చింది నీచేత్తోగా!

రా - (దామోదరాన్నిచూస్తు నారాయణతో) ముందు తెలిస్తే పంచదార అసలే వేయవద్దనేదాన్ని! (నవ్వుతుంది)

దా - ఆ! (నిట్టూర్చి నారాయణతో) తొందరలో ముడిపెట్టక పోతే లాభంలేదు నారాయణా!

రా - (అర్థంకాకట్టు) ఎవరికి?

దా - నీకే! (బయటనుంచి చలమయ్య వస్తాడు)

రా - (నిట్టూర్చి) నాకా! ఎవరినన్నాచూసి నువ్వే ముడిపెట్టేస్తావేమోనను కుంటున్నాను! (నారాయణ, చలమయ్యలు నవ్వుతారు)

దా - ఆమాటకొచ్చినా కొడుకైతేనేం తండ్రయితేనేం! నాకూ వరుసేగా! యిష్టమైతే ఆముడి నాచేతనే వేయించుకో!

చల - (నవ్వి) నారాయణ వప్పకోవద్దూ?

నా - నాసంగతటుంచినా మఱు వప్పుకుంటాడా?

దా - వాడు సరేనన్నా రాధ...

రా - (సిగ్గుతో) ఛో మామయ్య! (తల వంచుకుంటుంది)

చ - పెళ్ళినేసరికి తస్మాదియ్యా ఆసిగ్గు ఎక్కణ్ణుంచి వస్తుందో యేమో! యిట్టే తలవంచేస్తారు! (అంతా నవ్వుతారు రాధ మరీ సిగ్గుతో లోపలకు వెళుతుంది)

నా - నేపెళ్ళొస్తాను మామయ్యా!

దా - మర్చిపోకుండా నూపాలంకూడా చూసిరానుమా!
(నారాయణ సరే నన్నట్లు తలవంకించి బయటికి వెడతాడు) నారాయణ మనస్సు చాలామంచిది!

చ - (వెటకారంగా) అవునవును! చాలామంచిమనస్సు!
[నవ్వుతాడు]

దా - (యేదోగుర్తు కొచ్చినట్లుచూస్తూ) ఆవకాశం బాణీ వనూలు కానట్లైనా? నీకు వాడికీ పేచీవుంటే నాబాణీ చెల్లించటానికే?

చ - అదేనాకూ అర్థంకావట్లేదు! వాడంత మొండిఘటాన్ని యెక్కడచూశ్చేదు! నువ్వు పిలవనంపావని మీ పాలే రుద్వారా కబురుచేళాను! బహుశా యిప్పుడో కాళ్ళే పటికో రావచ్చు. అదేదో గట్టిగాఅడిగి నువ్వేతేల్చుకోటంమంచిది!

దా - అసలేమంటాడు? (రాధ లోపలనుంచి వస్తుంది)

చ - ఎంతమందిచేత అడిగించినా సరైన జవాబివ్వండేనా!

శరభయ్య - [లోపలనుంచి వస్తూనే] బాబూ! యీ పూట కూడేం చెయ్యమంటాడు?

దా - వ్యవహారం గురించి మాట్లాడేటప్పుడు మధ్యలో యిటు వంటి ప్రశ్నలు వేయవద్దని యెన్నిసార్లు చెప్పాను

శ - అదికాదు బాబూ! యీపూట

దా - ఏమీలేకపోతే పాతచింతకాయ వచ్చడి వుండనేవుంది!

రా - [అశ్చర్యంగా] మూడేళ్ళనాటిదా?

చ - వడేళ్ళనాటిదైనా ఫరవాలేదు! సొమ్ముచేదా? పనికిరా దని పారేసుకుంటామా? [దామోదరంని చూస్తాడు. దామోదరం అవుసన్నట్లు తల ఆడిస్తాడు]

రా - [నిట్లూర్చి శరభయ్యతో] బుట్టలో యేంకూరలున్నాయ్?

శ - ఏమీలేవమ్మా!

రా - చట్లని?

దా - అరటి కాయలున్నాయ్!

రా - [దామోదరంతో] వాటిని అలాగేవుంచేద్దాం! [సవిత్రి శరభయ్యతో] మామయ్యకు యిష్టమైన వదార్థాలు నేను చెప్తాను! అపచెయ్!

దా - ఊ! కాబోయే కోడలిని! యేదోచేయించు!

రా - వలుగురాయి వచ్చడి, ముటుకరాయి యిగుసు చేయిస్తే?

చ - [అదోలాచూస్తు చిన్నిగాసవిత్రి] మొత్తానికి అసాధ్యురాలే!
దా - చెప్పిందిగా! [శరభయ్యతో] ఆరెండూచేసి ముందు దానికిపెట్టు! దీనివళ్ళు యెంతగట్టివడ్డాయోచూసి తర్వాత... ..

చ - [హేళనగా] దామోదరంకూడా తింటాడు!

దా - ఆ! అంతవరకూవస్తే నిన్నువదుల్తానా?

శ - పొయ్యూరికే పోతోందిగాబూ!

రా - [హేళనగా] పోకుండా చంకనెట్టుగు రాకపోయావ్!
[నవ్వుతుంది]

దా - పోయి ఆకూరల సంగతేదో చూసిరావే! తర్వాత వళ్ళుకిలిద్దువుగాని! [రాధ, శరభయ్య లోవలకు వెడతారు. బయటనుంచి పోలయ్య వస్తాడు]

పోలయ్య - నాకుకొనమన్నారంట! తమకు యెంటుకేవలత్తే సనక
 బేరానికి యిప్పిత్తానని పెదరామయగోరు శెప్పిర
 మన్నారవారా!

దా - ఏమాత్రం వుండన్నాడు?

చ - ఏమాత్రమున్నా చవకబేరం చెయిజారితేయెలా? పోయొ
 ద్దాం పద!

దా - [సరేన్నట్లు తలవొకించి] పోలయ్యా! ఆపార్వతమ్మనడిగి
 పాలబాకీ వసూలుచేసుకురా! [పోలయ్య బయటకు
 వెడతాడు] పద పోయొద్దాం! [పైన తుండు నేనుకొని
 లేస్తాడు]

రా - [లోపలనుంచి నస్తూనే] ఎక్కడికి మామయ్యా!

దా - [ఆగి] అడిగావ్! [నిట్టూర్చి] వెళ్ళినవని అయినట్టే!
 [చలమయ్యనుచూస్తూ] రెండు నిముసాలు కూర్చుని
 పోదాం! [కూర్చుంటాడు]

రా - అంత పెద్దవనేమిటో!

దా - నీపెళ్ళికి ముహూర్తం పెట్టించటానికి!

రా - [సిగ్గుతో] పో మామయ్యా! నువ్వెప్పుడూయితే!
 (లోపలకి వెడుతుంది)

ప్రకాశం - (బయటనుంచి) దామోదరంగారూ!

చ - ప్రకాశం వచ్చినట్లున్నాడు. కొంచెంకటువుగా మాట్లాడి
తేనేగానీ బాకీ కక్కడు! బాగ్రత!

ప్ర - (లోవలకువచ్చి) నమస్కారమండీ! (చలమయ్యను
ప్రక్కగాచూస్తూ దామోదరంతో) ఎందుకు పిలిపించా
రుట.

దా - మాబాకీ మాటెంచెప్పావ్?

ప్ర - తాళట్టుక్రింద నస్తువులున్నాయిగా!

దా - ఎందుకా యిత్రడిముక్కలు?

ప్ర - ఇత్రడిముక్కలో, యినవ ముక్కలో చూపించేపెట్టాను!

చ - బాకీతీర్చి నీవస్తువులు నీవు తీసుకుపోవాలిగాని, అతిగా
జవాబుచెప్పి అవతల మనిషికి కోపం తెప్పించకు
ప్రకాశం!

ప్ర - (చలమయ్య వేపురెండడుగులు వేసికోపంగా) చాలూరుకో
వయ్యా! ఎవరు కోపం తెప్పించేది? ఆరోజున గీటు రాతి
మీద బాగా అరగతీసి మరీ పెట్టుకున్నారుగా తాళట్టు!
అవ్వారే బంగారంలావున్న వస్తువులు యివ్వారే యిత్ర
డిముక్కలుగా కనుపించాయేం? మాట్లాడే మాటల్లో
అర్థంవుండా! వస్తువులు వుంచుకుంది కాకుండా వడ్డి
తీసుకుంటూ.....

దా - (కోపంతో) వడ్డీ ను వేయిస్తున్నావా? అవసరానికి అడ్డున్నప్పుడు యెరికోసం యిస్తావ్? తెలిసున్నవాడి వని, యిబ్బందిలో నున్నావని కనికరించి.....

ప్ర - (వెటకారంగా) తాకట్టుమీద రూపాయకు బేడ తీసుకుంటున్నాడు! అంతేనా? (స్త్రామితగ్గించి) కాబూలి వాడికంటే కనాకష్టం.

చ - ఇష్టమై పెట్టినప్పుడు యిలామాట్లాడటం తప్ప.

ప్ర - ఆమాటే నేనూ అంటున్నా! యిష్టమై పెట్టించుకున్నప్పుడు యిలామాట్లాడటం తప్పని.

దా - తప్పో వాపో మాకు రావలసింది దమ్మిడిలతోనమా మాకిచ్చి నీవస్తువులు నువ్వుతీసుకుపో!

ప్ర - రావలసిన పైకం రానీయండి!

చ - ఎంత కాలానికి వస్తుంది?

ప్ర - ఇంత కాలానికి వస్తుందని చెప్పటానికి నేనేం జ్యోతిష్యుణ్ణా?

దా - అదేనా యివ్వాలి నజవాబు?

ప్ర - కాకపోతే మధ్య ఆయనకొడుకు?

చ - అడ్డగివుండి యిప్పించినందుకు!

చ - ప్రకాశం వచ్చినట్లున్నాడు. కొంచెంకటుపుగా మాట్లాడి
తేనేగానీ బాకీ కక్కడు! జాగ్రత్త!

ప్ర - (లోవలకువచ్చి) సమస్కారమండీ! (చలమయ్యను
ప్రక్కగాచూస్తూ దామోదరంతో) ఎందుకు పిలిపించా
రుట.

దా - మాబాకీ మాటెంచెప్పావ్?

ప్ర - తాకట్టుక్రింద వస్తువులున్నాయిగా!

దా - ఎందుకొ యిత్రడిముక్కలు?

ప్ర - ఇత్రడిముక్కలో, యినవ ముక్కలో చూపించేపెట్టాను!

చ - బాకీతీర్చి నీవస్తువులు నీవు తీసుకుపోవాలిగాని, అతిగా
జవాబుచెప్పి అవతల మనిషికి కోపం తెప్పించకు
ప్రకాశం!

ప్ర - (చలమయ్య వేపురెండడుగులు వేసికోవంగా) చాలూరుకో
వయ్యా! ఎవరు కోపం తెప్పించేది? ఆరోజున గీటు రాతి
మీద బాగా అరగతీసి మరీ పెట్టుకున్నానుగా తాకట్టు!
అవ్వొళ్ళ బంగారంలావున్న వస్తువులు యివ్వొళ్ళ యిత్ర
డిముక్కలుగా కనుపించాయేం? మాట్లాడే మాటల్లో
ఆర్థంవుండాలి! వస్తువులు వుంచుకుంది కాకుండా వడ్డి
తీసుకుంటూ.....

దా - (కోపంతో) వడ్డీ ను వేయిస్తున్నావా? అవసరానికి అడ్డున్నప్పుడు యెరికోసం యిస్తావ్? తెలిసున్నవాడి వని, యిబ్బందిలో వున్నావని కనికరించి.....

ప్ర - (వెటకారంగా) తాకట్టుమీద రూపాయకు బేడ తీసు కుంటున్నాడు! అంతేనా? (స్త్రామితగ్గించి) కాబూలి వాడికంటే కనాకష్టం.

చ - ఇప్పుడై పెట్టినప్పుడు యిలామాట్లాడటం తప్ప.

ప్ర - ఆమాయే నేనూ అంటున్నా! యిప్పుడై పెట్టించుకున్న పప్పుడు యిలామాట్లాడటం తప్పని.

దా - తప్పు వాస్తో మాకు రావలసింది దమ్మిడిలతోసహా మాకిచ్చి నీవస్తువులు నువ్వుతీసుకుపో!

ప్ర - రావలసిన పైకం రానీయండి!

చ - ఎంత కాలానికి వస్తుంది?

ప్ర - ఇంత కాలానికి వస్తుందని చెప్పటానికి నేనేం జ్యోతి ష్యణ్ణా?

దా - అదేనా యివ్వాలనినజవాబు?

ప్ర - కాకపోతే మధ్య ఆయనకెందుకు?

చ - అడ్డగివుండి యిప్పించినందుకు!

దా - ఇవ్వాలా నిన్ననా? యిచ్చి రెండేళ్ళయింది.

ప్ర - తీర్చటానికి మరోరెండేళ్ళు వట్టినా వట్టచ్చు! వస్తువులు
న్నవ్వుడు ..

దా - ఎందుకవి? పెట్టినవస్తువులు కిమ్మత్తుకడితే తీసుకున్న
వెయ్యిరూపాయలకూ అయ్యేవడ్డికి సరిపోదు.

ప్ర - అందుకని ఏమిటి మీరనేది?

దా - వారంరోజుల్లోగా మాడబ్బు మాకిచ్చి నీవస్తువులు
నువ్వు తీసుకుపోక పోతే.....

చ - వాటిమీద నువ్వు ఆశపడులుకోవచ్చు!

ప్ర - (అర్థంకానట్లు) అంఁట?

చ - తాకట్టు వాకట్టు అయిపోతుందన్న మాట!

ప్ర - ముయ్యవయ్య నోరు! నీసొమ్ముకాదనా నోటికొచ్చినట్లు
వాగుతున్నావ్? ఆమాట వళ్ళీఅను చెప్తా?

దా - (రోషంతో) ఏంచేస్తావ్?

ప్ర - బజార్లోనిలబెట్టి అడుగుతాను!

చ - [రోషంతో] అంత మొగాడివా?

ప్ర - మొగాణ్ణో, ఆడదాన్నో అంతవరకూ రానీయండిచెప్తాను
మీకింకా తెలియ దేమో! [మీసం గవిరించుకుంటూ]

మాటతేడావస్తే ప్రకాశమంత దుర్మార్గుడు లేడు! తెలిసిందా? హూ! [గబగబా బయటకి వెడతాడు]

దా - [వెళ్ళే ప్రకాశాన్ని చూస్తూ] ఇదిగో! ప్రకాశం! (చలమయ్యతో) మామంచి తాకట్టు దారుని తీసుకొచ్చావ్ చోమయ్యా!... వ్యాపారం దిన దినానికి దిగజారిపోతూనికి యిలాంటి కాతాలు నాలుగు దారుకు తేచాలు!

చ - ఏడ్చాడువత్తీ! మన అనుభవంలో వాడి తలతన్నివ వాళ్ళనుచూశాం! పీకిప్రయోజకత్వం, వీడి ప్రగల్భాలు యెంతవరకున్నాయో నేనూచూస్తాను!

దా - పేచీలుపడి బజారు కెక్కటమేనా యింకేమన్నావుందా?

చ - పేచీలు లేకుండా మీగాకీ దమ్మిడిలతోసహా వసూలు చేశే పూచీనాది! ఆసగ లిలాయివు! అదంతా నేను చూసుకుంటాను!

దా - ఏమన్నావ్? నీకివ్వనా?

చ - నన్ను నమ్మటంలేదా? (ప్రక్కగాచూస్తాడు)

దా - అని అన్నాశా! (చిన్నగానవ్వి) నీకివ్వటానికి నా కెప్పుడూ సంజేహంలేదు! నాకుకావలసింది వడ్డీ అసలు ఫాయదాలతోసహా బాకీ వసూలు చేయటం! నగలు తర్వాత వట్టుగుహా! కాని.....

చ - అచకాశంగాడు నన్ను బజార్లో నిలబెడతాడో, నేను వాణ్ణి నిలబెడతానో చూపిస్తా! వాడనుకున్నట్లు యీ చలమయ్య చేతగాని చవటకాదు! చూపిస్తా తథాకా! (రాధ లోపలనుంచి వస్తుంది)

చా - ఏమన్నా చూపించు! నాకు కావలసింది నాడబ్బు.

రా - (హేళనగా) అని నువ్వు వేరుగా చెప్పక్కర్లేదు మామయ్య! అందరికీ తెలిసిన విషయమే! (చలమయ్య, రాధ నవ్వుతారు)

చా - మళ్ళీచచ్చావ్!... ఇదిగోపిల్లా! పనిమీదెడుతున్నాను యెక్కడికీ అని మళ్ళీ అడగకు.

రా - బావకోసం స్టేషనుకి...

చా - బండి తీసుకెళ్ళమని పాలేరుకి పొద్దునే చెప్పివచ్చావ్

చ - (అర్థంకానట్లు) మధువస్తున్నాడా?

చా - (రాధనుచూపిస్తూ) దానిమిడిసి పాటంతా అదే

రా - (సిగ్గుగా) పో మామయ్య.

చా - పోతున్నారేవుమ్మా! (నవ్వి చలమయ్యను చూస్తాడు యిద్దరూ బయటకు వెడతారు. రాధ వాళ్ళు పూర్తిగా వెళ్ళేవరకూ అటేచూసి ఆతర్వాత జాకెట్లోనుంచి తెలిగొకవరుదీసి కూనిరాగందీస్తూ అందులో కాగితం

చూస్తూంటుంది లోపలనుంచి శరభయ్య వస్తాడు)
వచ్చేవేళయింది

శ - (అర్థంకానట్లు) ఎవరమ్మా?

రా - (తృల్లివడి) నీమొగుడు.

శ - (గుడ్లుతేలేసి) ఆయనెవరంజోయ్?

రా - తెన్నో!

శ - ఏమో! (క్షణం ఆలోచించి అంటాడు)

రా - పోనీ, యిందులో యేముందో చెప్పి! [తెలిగొం
చూపిస్తుంది]

శ - ఏదోకాగితం.

రా - శవరులో కాగితం వుండక గరిటవుంటుందా?

శ - అంటే అది ఒకఉత్తరం.

రా - [గుడ్లుతేలేస్తూ] జట్లాండే పెనం అన్నావుకాదు.

శ - [చిరాకుగా] పోండమ్మా! నాకు తెలియదు [లోపలకు
వెళ్ళబోతాడు]

రా - [దారికి అడ్డుగా వెళ్ళి] తెల్సుకుంటేనేవుంది తెలివి! [శర
భయ్యను పురికిలిస్తూ పాడుతుంది]

ఓ.....

ఓహో! ఓహో! హా!! ఓహో! హా హాహా!!!

హే హే హే హే హే! ఓహో హా! శరభయ్య.

శ - ఆ! [గుడ్లు మిటకరిస్తాడు]

రా - అదియేమొ తెలియడ, పోవయ్య

ఈ యింట్లో పనికిరావు శరభయ్య!!

శ - ఏమిటి?

రా - ఇందులోని వార్త

అందిన శుభవార్త

ఇంకి కెవరోపస్తారయ్య

పారెవరో తెల్సుకో శరభయ్య!

శ - (అనుమానా స్పదంగా) ఎవరబ్బా!

రా - తిన్నశిండి అరగని భోగులకు

నిరుపేద రోగులకు, జోగులకు

మందిచ్చే దెవరో చెప్పవయ్య

వారేపస్తారుటయ్య శరభయ్య!!

శ - (సంతోషంగా) చిన్న బాబుగారా?

రా - అదియేమొ తెలియదు.

అతనెవరో తెలియదు

తెల్లుకుంటే బహుమానం వుండయ్య
లేకుంటే అవమానం తప్పదయ్య

శ - గండేహం లేదువారే.

రా - ఊ! అలాగేం?

శ - అవును.

రా - చెప్పినమాటవిని చెప్పినట్లు చేయవయ్య
బండిరాకముందే దండిగా వండవయ్య శరభయ్య!

శ - ఏమేమిటి వండనుంటారు?

రా - వ॥ దోసకాయ పప్పు! పనసపొట్టుకూర
అప్పడాలు, ఎడియాలు, రొయ్యపొట్లు చారు
అన్నంటే బాబుగారికిష్టం! లేకుంటే నునను కైతొకష్టం.

శ - ఆ! యింకా!

రా - చాలవంటే పూరగాయ తియ్యవయ్య
అయ్యగారు వచ్చేసరికి చేయవయ్య శరభయ్య!

(మిస్టర్ చిమ్చిమ్ బయటనుంచివచ్చి పాటవింటూ
తన్మయత్వం చెందుతూ వుంటాడు చిమ్చిమ్ని చూడ
కుండానే)

కొంటేచూపులతోను కవ్వించే మొనగాడు
అతనే అందగాడు నన్నే పెళ్ళాడతాడు

శ - అదేమిటి? ఆముదం అరగించిన వాసులాగా అలా మారి పోయారు?

మి - [హెచ్చరికగా] పటప్! లిమిట్సుదాటి ప్రవర్తించద్దని లక్షనార్లు చెప్పాను. యీసారి పెద్దాచిన్నా చూడకుండా (శరభయ్యచేతిలో యిసవగరిట పైకెత్తి చూపిస్తాడు. మిప్టర్ చిమ్చిమ్ గుటకలు మింగుతూ భయంగా గరిటనుచూస్తూ శరభయ్య చెయిపట్టుకొని నెమ్మదిగా దింపుతూ) నననంచేశాను?

శ - వేరేచెప్పాలా? రాధమ్మచూచూసి వెకిలిగా నవ్వటం, పిచ్చిగా మాట్లాడటం యిటువంటివి చేశావో నాగరిటకు పనితప్పదు! జాగ్రత్త. [లోపలకు వెడతాడు]

మి - కరిక్టు! (కుర్చీలో కూలబడి) అవర భీముడలాగా గరిటనే గదనుచూపించి యిచ్చేశాడు వార్నింగ్! యింక మన ప్రయత్నాలు సాగనివ్వడు రోగ్.

సుధ - (బయటనుంచి వస్తూనే) ఎవరు?

మి - [సుధను చూడకుండా] నువ్వే

సు - [అర్థంకానట్లు] నేనా.

మి - [చూడకుండానే] ఆ! పెటబోయే ఫిలింకంపెనీలో రాబోయే హీరోయిన్ గా రాధను తీసుకుందామని నేను ట్రయిల్సు వేస్తుంటే మధ్య నువ్వొందుకు కలగ

చేసుకోవాలి అంట! అ! అదీ నావ్రశ్న! బుద్ధిలేదు?
[సుధనుచూసి తృప్తిపడి] నునువ్వా! ఆ శరభయ్య
గాడను కున్నాను. ఏమనుకోకు! [ప్రేమగా] మరే...

సు - [హేళనగా] తెలిసిందిలే నీబాధ.

మి - కాదునుధా! [ప్రేమగా] మరే, మరే, ...

సు - అలా నీభృవపుల్తావేం? ఏమిటో చెప్పు.

మి - మీయింటి పొద్దామని అనుకుంటుండగా నువ్వేవచ్చావ్.

సు - [నొసళ్ళు చిట్లించి] నాతోవనుదా?

మి - అదేమిటినుధా! అలాఅంటావ్? ఫిలి.కంపెనీ పెట్టాక
పనిలేకుండా వుంటుందా? నిన్ను చూస్తూన్నంత
శేఫూ...

సు - ఏమని పిస్తుందే?

మి - మా పిచ్చర్లో బుక్ చేయాలని పిస్తుంది

సు - ఆ!

మి - అంతేకాదు! పిచ్చరుమొత్తం నీమీద, నీపటనమీద
ఆధార పడేట్లుచేసి నిన్నొక బ్రహ్మాండమైన హీరో
యిన్ గా ప్రజానీకానికి పరిచయం చేస్తాను! కరక్టు.

సు - (ఆశ్చర్యంగా) ఆ! ఏమిటి

మి - వున్నది వున్నట్లు చెప్పటంలోనే మనకి మంచిపేరుంది. ఒకే ఒక పిచ్చుకుతో అమాంతంగా నిన్ను పైకితీసు గొచ్చి, ప్రస్తుతం డిమాండ్ లోవున్న అంజలి, జమున, సావిత్రి మొదలగు పెద్దతార లందర్నీమించి పోయేలా చేస్తాను! మంచిఅవకాశం! జారపడ్చుకోకు.

ను - (చిరునవ్వుతో) తలుచుకుంటే నువ్వంతవసీ చేస్తావ్. నాకు తెలియదూ నీసంగతి.

మి - (చిరుకోపం అభినయిస్తూ) తెలిశేవిన్నమాట యింతచిన్న చూపు చూడటం! నామనస్సు గృహించలేక పోతున్నావ్! నాశరీరంలో యేభాగం చూసినా నీకోసమే కలపరిస్తోంది. నీఅందమే నాకు ప్రతిబింబంలా కనిపిస్తోంది!

ను - (వక్కాగాచూస్తూ) అందుకేనా నిన్ను హీరోయిన్ చేస్తానంటూంది?

మి - ఇంకెందు కనుకున్నావ్! నిజంగా నిన్నుచూస్తూంటే నాదేహం పులకరించి (ప్రేమగా) నాకు యెట్లాగో వుంటుంది.

ను - నిజం! నాకూ నిన్నుచూస్తూంటే.....

మి - ఎట్లాగో వుంటుందికాదూ? (రెండడుగులువేసి) కర్రట్ట.

ను - నాలో తెలియని ఆవేశం పెరిగిపోతుంది.

మి - (ప్రేమగా) నాలోనూ అంతే.

సు - ప్రతిక్షణం నిన్ను చూడాలనిపిస్తూంది.

మి - (పొంగిపోతూ) అరే! యిద్దరిమనస్సులూ ఒకేమార్గాన పోతున్నాయ్! యింకా?

సు - (సిగ్గుతో) ఏం చెప్పను?

మి - ఏదోవిధంగా చెప్ప! సిగ్గుపడితేయెలా? (తనుసిగ్గుపడతాడు)

సు - నీతో యెన్నెన్నో పషయాలు చెప్పాలనిపిస్తుంది.

మి - ఆ! యెటొచ్చీ దేహాలు వేరయినా యిద్దరం ఒకేమాదిరిగా ఫీలవుతున్నాం

సు - (కొంచెం హేళనగా) కరణ్ణ.

మి - ధన్యుడను సుధా! మినిద్దరం ఒకటైతే మన ఫిలింకంపెనీ బ్రహ్మాండంగా నడుస్తుంది! యీశుభవార్త నీకుచెప్పాలని యెంతకాలంనుంచో మనస్సు తొందరపడుతోంది! కాని, నీమాట తీసుకోండి చెప్పేద్దెర్యం నాలో లేకపోయింది! యెంత ప్రయత్నించినా పెదవి కదిలేదేగాదు! ఆబలహీనత నాలో యెందుకుందో, యెక్కడుందో నాకే తెలియదు! యింతెందుకు? నీఅందం, ఆపొందిక చెప్పలేని పుడేకం... (శరభయ్య

లోపలనుంచిచ్చి అర్ధంకానట్లు వాల్చివర్సీ చూస్తూ
టాడు)

ను - (ప్రేమగా) అంటూ అక్కడే నిలబడతావే? ఊ! (సమీపించ మన్నట్లు తలవంకిస్తుంది)

మి - కర్ర! అంతలో యింత యిదిగా యాక్సెప్టు చేస్తావని నేననుకోలేదు (వెకిలిగానవ్వి) దేవివారి అనుగ్రహం (సమీపిస్తాడు సుధ మండిపడే కోవంకో చంపమీద విసుకగా కొడుతుంది) ఆగ్రహంగా మారిందే (చంప సవరించు కుంటాడు) డామ్మిస్సట్టు! [శరభయ్య వస్తున్న నవ్వు ఆపుకుంటాడు]

ను - యీవ్రజర టేషన్ యివ్వాలనే యింతకాలంనుంచీ అనుకుంటున్నాను యీనాటికి అవకాశం చిక్కింది! యీ నాస్వల్ప బహుమానాన్ని గుర్తుంచుకొని ఫిలింకంపేసి వాకపెట్టుకొని యే ఆడపిల్ల జోలికీపోకు.

శ - [చిమ్చిమ్ను చూసి సుధతో] కర్ర గారికి కావలసిన బహుమానమే అది! [నవ్వి] వచ్చినవని నచ్చినవిధంగా అయిందిగా! యిక దయచేయ్యండి మినిష్టరుగారూ!

ను - [అసహ్యంగా] యీమొహానికి మినిస్టర్ కూడాను.

మి - [రోషంతో] నీమొహంకంటే రై టే! పెద్దయిల్లాలులాగా మాట్లాడినంత మాత్రాన సరిపోతుందా? నీసంగతి తెలియనైవరికి?

సు - ఏమిటన్నావ్? [మిస్టర్ చిమ్ చిమ్ వేపురెండడుగులు వేస్తుంది.
చిమ్ చిమ్ వేగంగా బయటకి వెడతాడు] ఆడవి కంట
వడటం భయం! మృగం అయిపోతాడు యిడియట్!

శ - మా బాగా చెప్పారు! [నవ్వి లోవలకు వెళ్ళబోతాడు]

సు - ఇదిగో శరభయ్యా!

శ - కూరదింపినస్తా నమ్మా!

సు - ఇవ్వాలి స్పెషల్ యేదన్నా చేస్తున్నావా? [క్వాస
పీల్చి] వాసన మాజోరుగావుంది.

శ - చిన్నబాబుగారు వస్తున్నారాగా.

సు - యివ్వాలే వస్తున్నారా?

శ - యీపాటికి బండి దిగేవుంటారుకూడా

సు - ఉత్తరం వచ్చిందా?

శ - తెలిగ్గాం యిచ్చారుగా.

సు - ఏది?

శ - రాధమ్మ తీసుకెళ్ళింది. [యేదో గుర్తుకొచ్చినట్లు
చూస్తూ] కూర మాడిపోతోంది. మళ్ళీవస్తానమ్మా
(గబగబా లోవలకు వెడతాడు బయటనుండి దామో
దరం చలమయ్యలు వస్తారు)

దా - ఏమేవ్ సుధా! బొత్తుగా నల్లపూసయ్యావేమేవ్!
యివ్వాలి మామధు వస్తున్నాడు.

సు - ఎవర్నన్నా స్టేషనుకి వంపబోయాడు.

దా - నువ్వెడతావని పూరుకున్నాను.

సు - ఆయనగారు ఎలావుంటారోకూడా నాకు తెలియదు.
యెవ్వడన్నా చూస్తేగా!

చల - అతనూ నిన్నుచూసి వుండదులే

సు - యిద్దరం వట్నంలో వుంటున్నా పరిచయముంటేగా!
శైలవలకు వచ్చినట్లే వచ్చాడు. నేను వచ్చేసరికి మళ్ళీ
వట్నం పారిపోయాడు

దా - ఆ! పారిపోయాడేం! (చలమయ్యతో) మొత్తానికి నీకూ
తమ అసాధ్యురాలే! (సుధ లోవలకు వెడుతుంది.
అటేచూస్తూ) మంచి తెలివీ తేటబున్నాయ్.

చ - ఏం లాభం? (నిట్టూర్చి) సమయానికి వువయోగ పడ
లేదు! అది తెలివిగా వున్నట్లయితే ఆవెధవ మోసం
చేశేవాడేనా? పెండ్లి చేసుకుంటానని నమ్మించి ద్రోహం
చేశాడు! వాడు.....

దా - ఎవరో. ఎలావుంటాడో నీకూ తెలియదు. ఫలానా
వాడు అని అదీచెప్పదు అటువంటప్పుడు గతాన్ని

తల్లుకుని మతి పోగొట్టుకుంటే పువయోగ మేమిటి?
యివ్వటికైనా అవన్నీ మర్చిపోయి పెళ్ళిచెయ్యి.

చ - పెళ్ళిచేసే మండి పడుతుంది.

దా - శీలం చెడలేదు కదయ్యా!

చ - అక్కడే నూపెట్టింది అమ్మాయి తెలివితేటలు! ఆ అవ
ఖ్యాతికూడా వచ్చినట్లయితే దాన్ని అప్పుడే సరికి
ముక్కలు చేశేవాణ్ణి

దా - సమ్మించినవాడు ద్రోహం చేయటానికి కారణం.

చ - ఎవరికితెలుసో యోత బ్రతిమిలాడినా అదిచెప్తేగా.

దా - [నిట్టూర్చి] సుధను నేను అడిగి చెప్పిస్తాను. పెళ్ళికి
వచ్చిస్తాను సరేనా [లోపలనుంచి సుధ, బయటనుండి
రాధ వక్కసారి వస్తారు. రాధ అందర్నీ అదోలాచూసి
రెండుచేతులూ వెనక్కి పెట్టుకొని దామోదరాన్ని
చూస్తుంది]

రాధ - నీకో మంచిమాట చెప్తాను. బహుమాన కుస్తావా
మామయ్యా.

సు - ఏంకావాలో చెప్పు. [రాధను సమీపిస్తుంది]

రా - మామయ్య అడుగుతే చెప్తాను.

దా - [హేళనగా] అడగటం దేనికి? వస్తున్నాడుగా! వాణ్ణి
యిచ్చేస్తాను.

రా - ఎప్పుడూ పరిహాసమేనా?

సు - [కొంటేగా] నువ్వు చెప్పదల్చుకున్న నుంచిమాట
ముందునే చెప్తే నాకు నువ్వేం బహుమాన మిచ్చావ్?
[రాధను చూస్తుంది]

చ - తాను గెల్చుకున్నది నీకిస్తుంది. [నవ్వుతాడు]

రా - [చలమయ్యను ఒకవర్యాయం అదోలాచూసి సుధతో]
చెప్ప చూస్తా.

సు - అదీ మధు వస్తున్నట్లు యిచ్చిన తెలిగ్గా! అవునా?

దా - ఆ! (రాధ చిన్నగానవ్వి తెలిగ్గాం దామోదరంకి
యిస్తుంది) చూశావా చలమయ్యా! నాకు నచ్చిన తెలి
గ్గాం నాకు చూపించి నన్ను బోల్తాపడెయ్యాలని
చూస్తున్నారు. [చలమయ్య నవ్వుతాడు బయటనుంచి
నారాయణ వస్తాడు] పొలంలేడిసిందా నారాయణ!

నా - ఫస్టుక్లాసుగా తడిసింది మామయ్యా!

చ - నారాయణ నమ్మినబంటు! చెప్పినవని చెప్పినట్లు చక్కగా
చేసుకొస్తాడు దామోదరానికి అటువంటివాడు చేతి
క్రింద వుండటం చాలాఅదృష్టం! అతని మంచితనం ..

నా - [హేళనగా] నిన్ను మించిపోలేదులేచలమయ్యా! [దామో
దరం నవ్వుతాడు] వెళ్ళొస్తాను మామయ్య.

రా - నేనూవస్తా నుండన్నయ్యా!

దా - ను వ్యేక్కడికి!

నా - మా మయ్య మాటకు అడుగుదాట కూడదు.

రా - తిండి తినద్దేమిటి?

దా - ఆ తిండి మాయైట్లనూ తినచ్చు.

నా - మామయ్యకు కోపం ముక్కుచివరుంటుంది! ఆయన మాట కాదంటే లాభంలేదు! వుండమన్నప్పుడు వుండా ల్సిందే. [ఓట్టి] తాళాలు యిలాయివ్వు! [రాధ తాళాలగుత్తి అందిస్తుంది నా రాయణ బయటకీ వెడతాడు]

ను - స్నేహం స్నేహమే చుట్టరికం చుట్టరికమే (చలమయ్యతో) మీ దామోదరంగారు మేకోడల్ని వుండమన్నాగాని నిన్నూ నన్నూ వుండమన్నారేమో చూశావా నాన్నా.

దా - (సుధను చూస్తూ) అప్పుడే అంత వెల్లిపడతావేమీ! సమయానికి నువ్వు నచ్చాననేగా రాధనుకూడా వుండమంది! మీ యిద్దరితోపాటు చలమయ్య.

చ - (చిన్నగా నవ్వి) మధు ఎలాగూవస్తూండే యీ విందు రాత్రికే యేర్పాటుచేస్తే చాలా బాగుంటుంది.

ను - అవును నాన్నా! అలాచేస్తేనే బాగుంటుంది

దా - (రాధను చూస్తూ) నువ్వేమంటావే!

రా - నువ్వన్నదే నేనూ అంటా.

దా - చూశారా రాధ యెలా తప్పించుకుందో! తెలివంటే దానిది!

సు - (కొంటేగా) కాబోయే కోడలుకదూ?

రా - నువ్వు మరీలే.

చ - అది అలావుంచినా సమాటకు వ్యతిరేకిస్తే నీకు కోపం వస్తుందని యిప్పుడేగా వాళ్ళన్నయ్య చెప్పెళ్ళాడు!

రా - ఉహూ! (తల విదిలిస్తుంది)

సు - అయినా యీమధ్య చాలా చమత్కారంగా మాట్లాడటం నేర్చుకుంది

రా - (దెవ్వుతున్నట్లుగా) ఎలా నేర్చుకుంటాను! నేను పట్టణంలోవుండి చదివాననా! నలుగురినూ సిరిసి మాట్లాడాననా! వాటికి అలవాటు వడ్డనాళ్ళయితేనువ్వన్నట్లు ఒక మాటకు పది అర్థాలు వచ్చేటట్లు మాట్లాడతారు.

సు - చేతకాద్దంటూనే చక్కగా పెట్టింది వాత!

చ - (వెటకారంగా) అంతేలే! ఎవరిరాత యెలావుందోయెవరు చెప్పగలరు? పట్ట చిన్నదైనా కూత ఘనంగానే వుంది!

రా - (కటువుగా) ధోరణి ఆపండి చలమయ్యగారూ! పయస్సుకి పెద్దవాడివి అనవసరంగా నోరు పారేసుకునేకంటే ఆలోచించి మాట్లాడటం బాగుంటుంది.

దా - (మందలింపుగా) రాధా! పెద్దావిన్నాచూడుకాస్త!

చ - ఎలాచూస్తుంది? మామయ్య యిచ్చిన చనువు అటు వంటిది.

ను - (సర్దుగాటు చేస్తున్నట్లు) పూరుకోండినాన్నా! అదిమా త్రం యేమంత తిప్పగా మాట్లాడింది! చనువుమీద యేదో అంది.

చ - అంటుండంటుంది. మనం కన్ను తెరిస్తే యిదీ ఆనారా యణ.....

ను - పూరుకోండి నాన్నా! (రాధతో) నాన్నకోపంలో యేదో అన్నాడని శాధవడకు! ఆయనతీరే అంత. (రాధ బయటికి వెళుతుంది)

దా - “పిచ్చుకమీద బ్రహ్మాస్త్రమన్నట్లు” దారితోనా నీకు వాద! దాన్ని నేమందలిస్తాను.

చ - అనే యంతవరకూ పూరుకున్నాను. తేకుంటే యెప్పుడో వీధిలోకి లాగేవాణ్ణి!

ను - (విసుగ్గా) ఏమిటి నాన్నా మీరు అనేది? వాళ్ళేం పరాయివాళ్ళా? దామోదరం గార్హి కావలసిన వాళ్ళు! యీమాత్రం దానికి నీధికి.....

చ - లాగటంకాదు తల్చుకుంటే పున్న పంచకూడా స్వాధీనం చేసుకోగలను!

దా - (అర్థంకానట్లు) ఆ! స్వాధీనమా? (సుధ నిట్టూర్చి బయటకు వెడుతోంది) నారాయణ నీకు బాట పున్నాడా!

చ - వాడి తండ్రి కనకయ్య బ్రతికుండగా వ్రాసిన తనఖా పత్రం సంగతి మర్చిపోయావా?

దా - (నొసళ్లు చిట్లించి) పైకం యిచ్చింది నేనుగా.

చ - తనఖా నాపేరునగా వ్రాయించింది.

దా - ఏదో స్నేహంమీద వ్రాయిస్తే మామధ్యనున్న బంధుత్వం మర్చిపోయి మాట్లాడుతావా?

చ - ఆ అభిమానం వాళ్ళల్లోకూడా వుంటే బాగానే వుండేది. అయినా వాళ్ళుగా అభిమానస్తులుగా వుంటూ కాళ్ళక్రింద గోతులుతీసే వ్యక్తుల్ని గుర్తించటం వుంచింది.

దా - (ఆశ్చర్యంగా) నువ్వనేది నారాయణ గురించేనా?

చ - అంత ఆశ్చర్యం వీలో కలుగుతుందని ముందే అనుకున్నాను. పైకి మంచివాళ్ళుగా నమ్మకస్తులుగా కనుపించే వాళ్ళే యెంతటి ఘోరాలన్నయినా చేశేది! వాళ్ళే తడిగుడ్డలతో గొంతులు కోశేది! వాళ్ళే నమ్మకంగా నెత్తిన చేతులు పెట్టేది! (అలోచనలోపడ్డ దామోదరాన్ని ఆదోలాచూసి తిగ్గుస్తాయిలో) నేనొచ్చేప్పినా నీమనస్సుకి యెక్కకపోవచ్చు! వాళ్ళమీదున్న అభి

మానం అటువంటిది! యిచ్చాశ వివకపోయినా పరిస్థితులు విషయ స్థితిలోకి వచ్చినా కైనా నామాటలుగుర్తు రాకపోవు! అప్పుడువచ్చాత్తావ పడకాపోవు! (దామోదరం చలమయ్యను చూస్తాడు) అయినా నాకెందుకు? మనస్నిహిత స్నేహాన్నిబట్టి నారాయణ చేస్తున్న తప్పుడు ప్రచారానికి నామనస్సు వుండబట్టక చెప్పాను

దా - (ఆశ్చర్యంగా) తప్పుడు ప్రచారమా?

చ - సమ్మతంలేదా?

దా - ఎవరితో?

చ - మనం కోరినప్పుడల్లా సాక్షులు గారు! అజనరంవస్తే రాకుండాను వుండరు!

దా - ఏమన్నారు?

చ - విని పూరుకోటానికి ఒకమాటా? నువ్వు పిసినిగొట్టుచట. నీజీవితంలో పిల్లికి బిచ్చంవేసి యెరగవుట! కాబూలీ వాడికంటే కర్కశంగా వడ్డీలకి వడ్డీలు వేసి పేద ప్రజానీ కాన్ని పిడుకు తియ్యన్నావుట! వాళ్ళనుబట్టి నీకీ పూళ్ళో పరవతుందిటగాని, లేకుంటేపూళ్ళో ప్రజలంతా యెప్పుడో పేడకళాపీకొట్టి నిన్ను యీపూరు నుంచి తరిమే వాళ్ళుట.

దా - (కోపంతో పళ్ళుకొరుకుతూ) అంత తెలిచాడా?

చ - అంతేనా? వాళ్ళను గురించి చెప్పాలంటే రోజులు చాలవు! (దామోదరం అనుమానిస్తున్నట్లుగా చల

మయ్యను చూస్తాడు) యికా అనుమానమేనా?
నాగురించి నీకు వేరేచెప్పాల్సిన పనేలేదు! వున్నవిలేనివి
కల్పించి చెప్పేఅలవాటు నాకులేదని నీకు తెలుసు.

దా - ఇంతవరకూ యెందుకు చెప్పలా?

చ - స్నేహితుడుమనస్సు కష్టపెట్టటం యిష్టంలేక! మనస్సేహం
అలాంటిది. న్యనహారం ముదిరిపోయింది. వుపేక్షించి
పూకుకుంటే యెంతటి తలవంపులకు తలవంచాల్సి
వస్తుందోనన్న కంగాసులో యావ్వడన్నా చెప్పాను.
(దామోదరాన్ని సమీపించి) యిప్పటికీ మించిపో
యిందిలేదు! నామాటవిని నేచెప్పిట్లుచేస్తే అంతాసర్దు
కాటవుతుంది! ఆనారాయణ గాడికి తగిన గుణపాఠం
చెప్పిన వాళ్ళనువుతాం.

దా - ఏవిధంగా?

చ - ఎత్తుకి ఎత్తు వేయటమే

దా - ఏంచెయ్యాలంటావ్? (నారాయణ బయటనుంచి
వస్తాడు)

చ - సమయం కనిపెట్టి చెప్తానుగా.

నా - (హేళనగా) స్నేహితులిద్దరూ యేదోపాచిక వేస్తు
న్నారే.

దా - మా పాచికలకేలే నారాయణా! యెవ్వడూ వుండేవే.
పిల్లకి బిచ్చం వేయని పిసినిగ ట్టునెనవ్వడు మాటల

కోసం పాచికలూ వేయాలి. - ప్రగల్భాలూ పొట్టు
కోవాలి

నా - మీద్వంద్వార్థం మాటలు సరిగా బోధపడటల్లేదు. అంత
మాట నిన్నెవరన్నాడు?

చ - ఎవరెన్ననుకుంటే ఆయనకొచ్చిన నవ్వుమేమిట్లే.

దా - నాసొమ్ము నుహత్యచుది! అనుకోనియ్! (నారాయణ
చలహయ్య వంక అదోలాచూస్తాడు)

చ - ఆ! ప్రకాశగను తాకట్టు విడిపించుకోమంటే యెవరితోనో
యేదో కూశాడుట గాడిద.

నా - (చిన్నగానప్పి) యితేకదా?

చ - ఆగాడిద కూతల్ని వట్టుగు గుంజుకుంటున్నాడు మీమా
మయ్య!

దా - గుంజుకోవాల్సిన అవసరం నాకేమిటి? కుక్కకాటుకి
చెప్పదెబ్బన్నట్లు దెబ్బకుదెబ్బ తీసితిరాల్సి.

చ - దానికి తగ్గసలహాయివ్వనే యిచ్చాను. తాకట్టు వాకట్టు
అయినట్లు చెప్తేసరి.

నా - (యీర్ష్యాగా) ఇటువంటి సలహా లివ్వటంలో నీతర్వాతే
మరొకళ్ళు! ఒకళ్ళను గురించి ఒకళ్ళకువున్నవీ లేనివీ
కల్పించిచెప్పే అలవాటు ప్రకాశానికి వుండంటే నేను
నమ్మలేను

దా - ఆసమ్మకం మాలోకూడా వుండాలి.

నా - లేదని అన్యాయం చేయటం ధర్మమా? అతను పేద వాడు.

దా - అందుకని కనికరించి విడిచిపెట్ట మంటావా? ఎంత అభిమానం! అంత అభిమానస్తుడవైతే ఆబాకీ నువ్వు తీర్చరాదూ?

చ - (వెటకారంగా) ఇంతవరకూ నీబాకీ తీర్చలేక పోయాడు గాని, యీబాకీ తీరుస్తాడే నారాయణ.

నా - నీబాకీయేమిటి?

చ - ఇవ్వాలే గురుంటుందా? కేవు యిల్లుస్వాధీన వచ్చు కుంటే....

నా - (తీవ్రంగా) చలమయ్యా

దా - అవును నారాయణా! యిల్లు లెంభాపెట్టి చలమయ్య దగ్గర అయిదు వేలు వున్నాకున్నాడు మీనాన్న.

నా - (అర్థంకానట్లు) మానాన్న యింటిమీద అయిదువేలు అప్పుచేశారా యీ చలమయ్య దగ్గర.

చ - అవును.

నా - ఎవ్వరు?

చ - బ్రతికున్నరోజుల్లో! స్వదస్తూరిన వ్రాసిన పత్రమేవుంది.

నా - అంతడబ్బు తీసుకోవల్సిన అవసరం యెందుకొచ్చింది?

చ - చచ్చిన మీనాన్న నడుగు.

నా - (కోపంతో) చలమయ్యా! (రెండడుగులు వేస్తాడు)

దా - (మందలింపుగా) నారాయణా! (నారాయణుని దామోదరాన్ని చూస్తాడు) కలరావ్యాధితో మరణించిన మీ అక్కయ్య పెళ్ళికి తీసుకున్నాడు. అప్పుడు నువ్వు చిన్నవాడివి! యీసంగతి నీకు తెలియక పోవచ్చు

నా - ఇంతవరకూ నానో యెందుకు చెప్పలేదు?

చ - ఇప్పుడు చెప్పారుగా! బాకీ చెల్లించానుకునే బుద్ధిమంతుడవే అయితే అవసరం తొందరగా చెయ్య!

నా - నువ్వన్నా చెప్పావుకా దేం మామయ్యా.

దా - (చిన్నగానవి) పెద్దవాణ్ణి! నాకుగుర్తుండేసిందా?

నా - మావరి స్థితి నీకు తెల్సును! యిప్పుడు నేనెంచేశాడి?

దా - ఏదోవిధంగా చేయాలి! యిద్దరూకలసి విధినివడటం మాత్రం మంచిదా?

చ - అంతవసనీ జరగంది వనూలు అవుతుందంటే నాకు నమ్మకంలేదు!

నా - (చలమయ్యను కలుపుగా చూస్తాడు)

దా - నారాయణా! కళ్ళు పెద్దవిచేసి చూస్తే లాభమేమిటి? యేదో సమాధానం చెప్పి సద్గుణాలు చేసుకోవాలి! (చలమయ్యను సమీపించి) ఇదిగో చలమయ్యా!

మనం మనం చాలాకాలంగాన్నేహితులం! వాళ్ళా నా
చెల్లెలు బిడ్డలు! వదిరోజులుపాటు గడునిస్తే...

చ - (స్త్రాయిగా) నారాయణ తీర్చకపోతే నువ్వు తీరుస్తావా?

దా - మద్యనా కేంపని?

చ - నీకు పనిలేకవును నువ్వు కోటం మంచిది! (నారాయణతో) ఏ నారాయణా! యేమిటి నీజవాబు?

దా - ఏదో చెప్ప నారాయణా! తప్పతుందా?

నా - మామయ్య చెప్పింటు వదిరోజులు గడువివ్వండి

చ - దామోదరం వచ్చుకుంటే పదిమాసాలైనా యిస్తాను. లేక
పోతే పదిఘంటలుకూడా యివ్వను.

నా - (దామోదరాన్ని చూసి యాచనగా) మాటమాత్రం
సాయం చెయ్యలేవా మామయ్యా.

దా - ఇటున్నహం, అటుబంధుత్వం! యెలుచెప్పినా కష్టమే.
మద్యన సన్నిరికించి బాధపెట్టకంటే మీమీరే ఒక
మార్గానికి రావటం మంచిది

నా - అంతేనా మామయ్యా! మాయోగక్షేమాలు చూడా
ల్సిన బాధ్యత నీకులేదా మామయ్యా!

దా - వున్నా 'నేనేమీ చేయలేను. పరిస్థితి అటువంటిది.

నా - (అర్థంకానట్లు) అంటే?

చ - క్రితం యెన్నోసార్లు మీకుటుంబ విషయాలలో అంటిచుకొని అల్లరి వడుంటారు.

నా - (చలమయ్యను కటువుగాచూసి) అని నువ్వంటున్నావా?

దా - (నిర్మోహ మాటంగా) నేననేదికూడాఅదే.

నా - (శూన్యంగాచూస్తూ) మామయ్యా.

చ - ఏం? వున్నమాటే అన్నాడు.

నా - (కటువుగా) ఏమిటా వున్నమాట?

దా - ఏదైనా గతాన్ని గురించి తెప్పుకునే అలవాటు నాకు లేదు అయిన వాళ్ళన్నీ అభిమానం నాలోవుంది కాబట్టి ఓమ్మల్ని చేరనిచ్చి గౌరవిస్తున్నాకాని, మీనాన్న చేసిన పనికి మరొకళ్ళయితే మీమొహాలు కూడా చూశేవాడుకాదు.

నా - ఏంచేశారు?

చ - (నెటకారంగా) ఏంచేశాడా?

దా - నా అన్న అభిమానంకూడా మర్చిపోయి, శివాలయానికి నేను ధర్మకర్తగావుండ తగలని నాకు వ్యతిరేకంగా కోర్టులోసాక్ష్యం యిచ్చాడు. పసుపు కుంకుమ క్రింద నేను నాచెల్లెలకు యిచ్చిన రెండేకరాలూ తనబాబు సొమ్ములాగా అమ్ముకుతిన్నాడు యింతకంటే యేం చెయ్యాలి? యిప్పుడు యీ నీవ్యవహారంలో అడ్డం

వుంటే నీవల్లమాత్రం నావసువు నిలుస్తుండన్న ముక్త
మేమిటి?

చ - (వెటకారింగా) ఆబాబు కొడుక్కాదూ?

నా - (పుడేకంతో) చలమయ్యా! హద్దూ అదుపులేకుండా
మరోసారి పొల్లుమాట వచ్చిందంటే మర్యాద దక్కదు

చ - ఎవరికుండాల్సిన మర్యాద వాళ్ళకుంది! నెత్తురూ చీము
పున్న మనిషివైతే దమ్మిడిలతోసహా నానాకీర్తిచ్చు!

నా - (కోపంతో) తీర్చకపోతే?

చ - జరగాల్సిన పరాభవం జరిగి తీరుతుంది.

నా - ఏంచేస్తావ్?

చ - ఇల్లు స్వాధీనం చేసుకుంటాను.

నా - నీతరంకాదు.

చ - అవునో కాదో చూపిస్తా.

నా - గడవలో కాలుపెడితే అక్కడే బలినరుకుతాను.

చ - (పుకోమంతో) నరుకుతావో, నరికించు కుంటావో యెవ
రుచూశాడే.

దా - (పెద్దగా) చలమయ్యా! మీకుకావలసింది కొట్లాటా?
యేదోవిధంగా నరుకుంటు చేసుకోటమా?

చ - ఆమాట అడగాల్సింది నన్ను కాదు.

చా - ఇద్దర్నీ అడగుతున్నా.

చ - నోటికొచ్చినట్లల్లా కూస్తూంటే పడుంటానికి యీ చల మయ్యా చచ్చు సన్యాసికాదు.

నా - (కోపంతో) యీ నారాయణే అంత పుచ్చుసన్యాసి.

దా - (విసుగుతో) అబ్బబ్బ! కాస్త నామాట వినండ్రా.

నా - [స్త్రాయిగా] 'ఏమిటి వినేది?

చ - తాకట్టుబాకీ విడిచిపెట్టమనా నువ్వచేది?

నా - ఆ చలమయ్య అసబ్బపు కూతిలకు తలవంచమనా నువ్వచేది?

దా - [విసుగుతో వెటకారంగా] కాదు చేతిలోవున్న కర్రలో యిద్దర్నీ తలకాయలు పగలుకొట్టుకో మంటున్నాను నలుగురూ నవ్వుతారని సిగ్గుదాలి.

చ - [వెటకారంగా] అదుంటే బాకీ యెప్పుడో తీర్చేవాడు.

నా - [దెప్పతున్నట్లుగా] అదిలేదు కాబట్టే పచ్చగా బ్రతకే వాళ్ళ నెత్తిన నమ్మకంగా చేతులు పెట్టాలని చూస్తున్నావ్?

చ - అక్కడికి నువ్వు చాలా బుద్ధినుంతుడివి! సిగ్గుదాలి

నా - మరోపాల్లు నూటొస్తే సహించు నీ ఆటలు దామోదరం గారి దగ్గర సాగినట్లు యీ నారాయణ దగ్గర సాగవ్ బాగ్రత్త! [వెళ్ళబోతాడు]

చ - పిచ్చిగా వాగుతే వళ్ళురాల్తాయ్.

చా - [ఆగి] ఆరోజునచ్చింది కాబట్టే యీ నారాయణతో పేచీ పెట్టుకుంది! నీపొగడ్తలకు తలవంచి నీఅసభ్యప్రవర్తన గుర్తించకుండా నీఅడుగులకు వాడుగులొత్తే దామోదరంగార్కి వినిపించు నీమాటలు.

దా - ఏమన్నావ్?

నా - జరుగుతున్నమాటే అన్నాను! యీ చలమయ్య యెంత వరకూ నిజాయితీ వరుణో తెలిశుండీ పిలక చేతికిచ్చి తలకు టోపీ పెట్టించుకోవాతున్నావు. యేనాటికైనా యదార్థాన్ని గ్రహించవోవు.

చ - [దామోదరంతో] చూశావా! నోటికొచ్చినట్లు యెలా పేలుతున్నాడో! నీమొహంచూసి పూకుంటున్నాను గాని.....

నా - లేకపోతే యేమిటి నువ్వుచేశాది? (చొక్కా పట్టుగొని) నీగురించి నీకున్నవరువు ప్రతిష్టలు గురించి అందరికీ తెల్పును! బజార్లో నీలబెడతే అణాడబ్బులుకైనా అమ్ముడుపోని నీకు, మానాన్న యిల్లుతనఖా పెట్టాడంటే యెవరునమ్మేది? [చొక్కా గుంజతాడు] ఎలా నమ్మేది? తనఖా వ్రతంమీద డబ్బిచ్చిందెవరో తెలిసే మీచేత చెప్పించాలని చూశాను! యిప్పుడు చెప్పు.

దా - [పెద్దగా] నారాయణ!

నా - (చలమయ్య చొక్కానికిచి నామోదరణో) ఏ? అసలు రహస్యం తెలిసిందేమోనని భయపడుతున్నావా? సర్వం తెలిశే తెలియనట్లు అడిగాను.

దా - (అర్థంకానట్లుచూస్తూ కటువుగా) ఏమిటి నువ్వనేది?

నా - ఎంగిలి మోతుకులుతిని కడుపు నింపుకొనే చలమయ్య దగ్గర మానాన్న రాగికానీ పుచ్చుగోలేదంటున్నాను.

దా - లేనప్పుడు తనఖా పత్రం ఎలావ్రాశాడు?

నా - దగ్గరుండి వ్రాయితే.

దా - అంటే పైకం యిచ్చకుండానే వ్రాయించాననా?

నా - అని అనెను! అప్పిచ్చి పెద్దమనిషి యెవరిపేర వ్రాయమంటే తీసుకున్న పెద్దమనిషి వాళ్ళపేర వ్రాస్తాడు. అలాగే యీ చలమయ్య పేర ఆ తనఖాపత్రం స్వప్తింప బడింది! యీ రహస్యం నాకు తెలియదనుకున్నాడు చలమయ్య (చలమయ్యను చూస్తూ) ఆప లిస్తే పేగులు లెక్కపెట్టే నారాయణ దగ్గరకాదు నీయెత్తు! మళ్ళీ యిల్లుస్వాధీనమని నాదగ్గరన్నావో కీళ్ళు తొలిగిపోతాయ్! ఒళ్ళు దగ్గరపెట్టుకు జాగ్రత్తగా బ్రతుకు! (దామోదరం చలమయ్యలను అదోలా చూసి గబగబా బయటకి వెడతాడు)

దా - (నారాయణ వెళ్ళిన మార్గంచూస్తూ చలమయ్యతో) డబ్బు కేనిచ్చినట్లు వాడి కెలా తెల్సింది?

చ - (ఆమార్గాన్నే చూస్తూ) అదే నా అనుమానంకూడా.

దా - (విసుగుతో) ఏడ్చిపట్టేవుంది! (ఆలోచిస్తూ) ఒక వేళ వాడితోడే చెప్పాడేమో! వాడితరహా చూస్తే యేకంగా పంగనామాలు పట్టేటట్లే వున్నాడు.

చ - మాటలోలేదు.

దా - ఏంచేస్తావ్?

చ - నిమిషాలమీద యిల్లుస్వాధీనం చేసుకుంటాను.

దా - ఎందుకొకరిని దానా చేస్తే?

చ - సాక్షం యివ్వటానికి నువ్వు వుండనే వున్నావ్

దా - తోబుట్టువు కొడుక్కి వ్యతిరేకంగానా సాక్ష్యం? అందు లోనూ రాధను మామధుకి చేసుకో బోతున్నా?

చ - తప్పేముంది? శావమర్ది అని చూడకుండా నీకువ్యతిరేకంగా వాడితోండి సాక్షం యిచ్చినప్పుడో? యీ బంధుత్వం అప్పుడేమయింది?

దా - (ఆలోచిస్తూనే) రాధను మధుకి యివ్వనంటే?

చ - ఆ రాధకోసమే వుట్టాడా మధు?

దా - యితర సంబంధాలు మధు అంగీకరించడూ?

చ - అన్నిటితోపాటు ఆబాద్యతకూడా నామీదనేవుంచు! అన్నివిధాలా రాధను మించిన పిల్లను! నేను కడుపు

కొస్తాను మధుమవప్పించగల శక్తి నాకుంది! వున్నవంచ కూడా పూర్తిపెట్టుకుపోయాక వెతుండుతో బజార్లో నిలబడే నారాయణచెల్లెల్ని యేంచూసి చేసుకుంటాడు మీమధు? తనకున్నా ఆస్తికీ, చదువుకీ చూస్తూ చూస్తూ ఒకసన్యాసి చెల్లెల్ని యెలాచేసుకుంటాడు?

దా - నాచెల్లెలకు యిచ్చినమాట? (ఆలోచిస్తాడు)

చ - చచ్చిన మీ చెల్లెలుగోతు పోయింది! సమయం అనుకూలించవ్వడు చుట్టరిక మేమిటి? చుట్టరికం.

సుధ - (బయటనుంచి వస్తుంది) అమ్మ భోజనానికి రమ్మం తోంది నాన్నా.

చ - వస్తున్నాను.

దా - (తోడుకుని) ఏని యెలావున్నా తనఖావత్రం నాదగ్గనో టంకూడా మంచిదికాదు! అది.....

చ - నాదగ్గరే వుంచుతాను! తీసుగొచ్చియివ్వు! (దామోదరం సరేనన్నట్లు తలవణ్ణించి లోవలకు వెడతాడు ఆమా. ర్గని చూస్తూ మీసం సవరించుకుంటాడు)

సుధ - (అర్ధరకానట్లు) తనఖావత్ర మేమిటి నాన్నా!

చ - (స్త్రాంతిగ్గించి) ఏదైనా గ్రంథం మాంచిరస పట్టులో వుంది సుధా.

సు - అంటే?

చ - దామోదరం మనచేతిలో కీలుబొమ్మ! మనం యెలా
అడిస్తే అలా ఆడతాడు.

సు - ఒకన్నే హితుణ్ణి! అలా ఆడించటం తప్పుకాదా నాన్నా?

చ - నీకు తెలియదమ్మ! నువ్వు యింకా చిన్నతనంలోనే
వున్నావ్! (గర్వంగా) ఒకపేదవాడు లత్నాధికారి
కావాలంటే, ఒకలత్నాధికారి బిత్తుధికారి కావాలి!
(చిన్నగానవిరి) స్నేహం స్నేహంగా వున్నప్పుడే సర్వం
చక్కబెట్టుకోవాలి! జరిగిందంతా తిర్వాత చెప్తాను.
(ఒకసారి లోపలకుచూసి యెంరో వస్తున్నట్లు కనిపిస్తే)
తిండికేం తొందర! నాకు ఆకలిలేదు! నువ్వు అమ్మ
తినండి! (లోపలనుంచి దామోదరం వస్తాడు కంఠా
దుగా) నేనొకఅడుగు వెంకాలవస్తాను! (సుధ బయ
టకి వెళ్ళబోయి ఆగుతుంది)

దా - ఏది తనభావత్రం?

చ - ఆ! నీదగ్గరేవుండాలిగా.

దా - అన్ని తనభావత్రాలు ఒకచోటనే కట్టకట్టి పెట్టాను
యినపెట్టె అడుగు సొరుగులో! అన్నీ వున్నాయ్. యీ
తనభావత్రం మాత్రంలేదు.

చ - కొంప మునిగింది! యింకెక్కడన్నా దాచావేమోచూడు

దా - యింకెక్కడదాస్తాను కాట్లో! యిప్పుడేమిటి చెయ్యటం.

చ - ఒక పేళ నారాయణ కొట్టేశాడేమో.

దా - ఇంట్లోకి వెళ్తాళాలు వాడికెప్పుడూ యివ్వందేనా?

చ - అప్పుడప్పుడు రాధ కిస్తూవుంటావుగా.

సు - ఇంకేం! ఆరాధ్ చా రేసివుంటుంది.

చ - అవునవును! అంతే అయిందాలి,

దా - నమ్మకంగావుంటూ కొంపముంచారు.

చ - ఇప్పుడన్నా 'తెలిసిందా? (సవ్వి) మంచికిపోతే చెడుఎలా
యెదుకాతుందో చూడు.

దా - ఆ అయిదువేలకూ ఆశ వదులుకోవలసిందేనా?

చ - యీ చలమయ్య బొందిలో ప్రాణం వుండగానేగా అంత
మాట! ఎక్కడన్నా దాచావేమో నువ్వు బాగా
వెతుకు! కనపడకపోతే.....

దా - ఏం చెయ్యగలం చెప్పు?

చ - రెండోకంటే వాడికి తెలియకుండా మన దొమ్మరికోటి
గాడ్ని పంపానంటే నారాయణ యిల్లంతా సోదాచేసి
వున్న కాగితాలన్నీ తెస్తాడు.

దా - అదీ నిజమే! ఆలశ్యం అమృతంవిషం అన్నాడు! యింకా
యెక్కడ వెతగను! ఆపనేదో యీరాత్రే చేయిద్దాం
వుండు వస్తా! (గిబగబా లోపలకు వెడతాడు)

చ - (లోపలకుచూసి) నేనూ దామోదరం దొమ్మరినోటిగాడి
యింటికిపోయివస్తాం! మధు యింటికి వచ్చేవేళయింది.
తెలివివుపయోగించావా మధునీ (చిన్నగా నవ్వుతాడు)

సు - (ఆమెకాగా) నాన్నా!

చ - అవునమ్మా! వాడెవడో నమ్మించి మోసంచేశాడని
బ్రహ్మచారిణిగావుండి పోతానా? ఈయిగా వివాహం
చేసుకుంటే దామోదరం ఆ స్త్రీతోపాటు మధుకూడా
నీనాడవుతాడు! నామాటలను తిలీ! (సుధ యేదో
చెప్పబోతుంది), నువ్వేమీ చెప్పద్దు! బాగా ఆలో
చించు! (దామోదరం లోపలనుంచి వస్తాడు) పోదామా
నోటిగాడి యింటికి?

దా - ఊ! పద! (సుధనుచూస్తూ) మధు బండిదిగి వచ్చేటయ
మయింది! అంతవరకూ యిక్కడేవుండు సుధా! (వెళ్ళ
బోయి ఆగి) యీరంగతులు యేమీ చెప్పబోకు
నుమా! (సుధ సరేనన్నట్లు తల ఆడిస్తుంది దామో
దరం చలమయ్యలు బయటకి వెడతారు సుధ రెండు
తూణాలు ఆలోచించి నవ్వుతుంది)

సుధ - ఓ... ..

బ్రతుకే సాఫల్య మునుగా
కోరికలె యీడరుగా

||బ్రతు||

వండెను నా నోములవంటా

పొందెద నాజీవితజంటా

లేదుకదా వేరొక తంటా!

కాదనునారే లేరంటా!

||బ్రతు||

మాంగల్యమే ఆడదానికి ఆభరణం

నచ్చినది వచ్చినది ఆతరుణం

నామదిలో కలిగిన ఆనందం

ఆ దేశద జీవిత అనుబంధం

||బ్రతు||

(బయటనుంచి మధు కోటు భుజాన వేసుకు వస్తాడు. అతనివెనకే పాలేలు బెడ్డింగు తినుగొచ్చి లోపలకు వెడతాడు. సుధ చూడకుండా పాడుతూనే మధుని ఢీకొంటుంది. మధుసుధ ఒకరినొకరు ఆశ్చర్యంగా చూసుకుంటారు)

సు - (తెల్లబోయి చూస్తూ) విస్టర్ రావ్.

మ - ఏ! కలవర పడుతున్నావా? యొడుక్కోడికి వచ్చావ్?

సు - నువ్వొస్తావని తెలిసి.

మ - నాతో ఏకేంపని? మనిద్దరిమధ్యనా సంబంధం యేనాడో తెలిపోయింది.

సు - మీరు ఊ అంటే మళ్ళీ యీనాడు ముడిపడుతుంది.

మ - అంటే?

ను - ముందీమాటచెప్పు! మధు అంతే.

మ - నేనే.

ను - మారు పేరు పెట్టుకుని నున్నావేమిట? నీ మాట!
[అప్పుడు] ఇంతికి నేనెవరో తెలుసా? మీ మానస్ సన్నిహితుడు
చలమయ్యగారి కూతురు నున్నావేమిట?

మ - [ఆశ్చర్యంగా చూస్తూ] అలాంటిది ఎక్కడ? చలమయ్య
కూతురువా?

ను - అవును. వట్టం లోనే చేతి ప్రేమించబడి తిరస్కరించ
బడిన నున్నా. చలమయ్యగారి కూతురు (అయిన) యీ
నున్నా! నున్నా చిన్నదాని మిస్టర్ గావో! అయ్యో! మసా
మిస్టర్ మధు! ప్రతిష్ఠా గావో! దామో! దేవంగాను.
మామధు అంతే! యింకా అనుకున్నాను! అసలు పేరు
మధుగునదాచి మారు పేరుతో (మామిడి తో నేర్పించి
మోసంచేసే ఆనాటి మిస్టర్ గావో! యింకా మిస్టర్ గా
మధు అనుకోలేదు మోసానికి తలవంచి...

మ - ఓహో! వేమో! నీ మాటలు వింటే రడతే! - య
యిస్తూ మరో వెధవ బాహుళ్యంతో కుచ్చుకుచ్చుకుంటుంటే
నీవంటి వంచకురాలి తిరస్కరించి విడిచివేసినా ఉండవచ్చు
కాదు! ఆనాడే నువ్వు చలమయ్య కుమార్తెను తెలిసి
నట్లయితే అక్కడే పాతిపెళ్ళవాణి! నీ మొహం చూడ
టం మామూలు అనుమానం వున్నా! యీ మొహం పెట్టుకు
యిక్కడ తయారయ్యావ్! ఘోర బయటకి! - య

సూర్యమేధాగో ఆ వేశోత్తోషశ్చై రాన్ని మర్చిపోయి మాట్లాడకు!
ఆలోచించి మరీ మాట్లాడు.

మ - ఆలోచించే మాట్లాడుతున్నాను. ముందు బయటకు వెళ్తున్నాను.
ఊరికి!

శర - (గబగబా లోవల్లుంచివచ్చి) ఆ! చినబాబుగారూ!
యెంతో కష్టపడినా బాబూ! కుంతా సాగ్రపున్నా రాజా! (రాధా
బయటనుంచి వస్తుంది)

మ - (శరభయ్యనుచూసి యేదో అనబోతాడు)
రా - ఎంత కేవలమింది వచ్చి?

మ - ఓ! మరదలుగారూ! (హేళనగా) శరమరుయంటి దగర
నుంచేనా వచ్చింది! (సుధను అదోలోచూసి శర
భయ్యతో) శరభయ్య! స్నేహం చేయాలి నీళ్ళతోడు.
(శరభయ్య లోవలకు వెడతాడు) నారాజులకు బాగు
న్నాడా రాధా!

రా - మీదయవలన!

మ - ఊరి! (నవ్వి లోవలకు వెడతాడు రాధకూడా వెడు
తుంది)

సు - (గట్టిగా చిట్టూర్చి) అనగ్న! అవమానం వేర్వేసే మిమ్మర్
రాళ్ళ అలలు! యానాటి మోధు. (దామోదరరే చల
మయ్యలు బయటనుంచి వస్తారు) ఆ మధు...

దా - ఏడీ వచ్చాడా? (నుధ అవుచన్నట్లు తలవంకిస్తుంది.
దామోదరం గబగబా లోపలకు వెడతాడు)

చల - ఎలావున్నాడమ్మా మధు?

సు - మారుపేరుతో నాకు పరిచితుడే?

చ - ఏమన్నావ్?

సు - ఆనాడు నన్ను ప్రేమించి నాప్రేమను తిరస్కరించిన
మిస్టర్ రావే యీమధు!

చ - (తృల్లివడి) ఆ!

సు - అవును నాన్నా!

చ - ఏమన్నాడు నిన్ను చూసి.

సు - బయటకి పొమ్మన్నాడు.

చ - నాకూతురువని తెలుసా?

సు - తెలియ వచ్చాను.

చ - తెలియవచ్చినా నిరాకరించాడా?

సు - నిరాకరించటమేకాదు లేని అవవాదుకూడా నే త్తిన
రుద్దాడు.

చ - అవవాదా?

సు - యిష్టంలేకపోయాక యెన్నన్నా అవవాదు లేస్తారు.

చ - అదేదో యిప్పుడే తేలుస్తానుండు. (లోపలకు వెళ్ళి
బోతాడు)

సు - (చెయ్యిపట్టుకొని) నాన్నా! (చలమయ్య ఆగుతాడు)
 తొందరపడకు నాన్నా! ఆస్తి, సీచేతిలోవుంది! కుక్క
 కాటుకి చెవ్వుదెబ్బ అన్నట్లు యెత్తుకి పైయెత్తు
 వెయ్యాలి! యుక్తిగా కార్యం సాధించాలి. (చల
 మయ్య అర్ధంకానట్లు సుధను చూస్తాడు) అవును
 నాన్నా! (సుధ తలపంకింస్తుంది)

చ - ఊ! మోసానికి మోసం కన్ను తెరిచే లోపుగా నర్వం
 తరుమారుచేస్తాను లక్ష్మణాధికారి దామోదరం బిక్షాధి
 కారి. యీ చలమయ్య లక్ష్మణాధికారి!

సు - అనివసరంగా నా నెత్తిప దుద్దిప అపవాదు ..

చ - ఆరాధ నెత్తి నేనెద్దు ఆదెబ్బతో.....

సు - మతులు చెదిరిపోతాయి. (లోపలకచూసి కంఠానుగా
 స్త్రాయితగ్గించి) దామోదరంగాయి.

చ - రువ్వింటికిరా! అదేదో తేల్చుకునే వస్తాను నేను (సుధ
 గబగబా బయటకి వెళుతుంది చలమయ్య అటూ
 యిటూ తిరుగుతుంటాడు. దామోదరం లోపలనుంచి
 వస్తాడు)

దా - ఇంకాయేమిటి ఆలోచిస్తావ్ చలమయ్యా.

చ - అమ్మాయిని గురించే!

దా - చెప్పానుగా పెళ్ళి చెయ్యవయ్యాని.

దాదా (పెద్దగళ వీణాకళ) చలమయ్యా. ఆ...
చ - మహాపు చేయగల ఆధారాలు నాదగ్గర న్నెట్టివి?

మధు - (లోలననుంచి వస్తూనే) ఏమిటది? అది ర... ఆ...

చ - నువ్వు మానుగలవు పట్టుకలను పట్టుకొనినదేదా? (చ) - ఆ...

మధు (తేలికగా నున్నట్లు) లోలననుంచి వస్తున్నది.

చ - (తెల్లబోయి) ఆ!

చల - వదని నిరాకరించలేదా?

మ - నిరాకరించాను! దానికి అనేక కారణాలున్నాయి.

చల - ఏమిటవి?

మ - నువ్వున్నది చికాకితో గుర్తించుకుంటున్నది.

చ - నీవున్నా జిత్తులూ సోదగ్గర కోమల మోసాదులు నువ్వు

దేవునివేషము తీర్చాలి.

రాధాదే! (దేవునివేషమును వేసుకొని) పోయి.

మ - అసంభవం.

చ ఓరంబోమోసాదులవారం! యేమిటో? దామోదరం

దా - (అలోచనలో నుండి తేరుకొని) అవును, వాడు చేసింది

తప్పయింపదు సుధను మధుకి చేసుకోవాలికి అంగ

కరించి తీరాలి.

మ - (స్త్రీగా) నాన్నా

రా - మామయ్య! (ఒక్కసారి మధునిచూసి వస్తున్న యేడుపు ఆపుకుంటూ గబగబా అక్కణ్ణించి బయటకి వెడుతుంది)

దా - ఈర్ష్యయం ప్రకారం జరిగితిరాలి.

చ - (చిన్నగానవ్వి) జోస్యుల్ని తీసుకొస్తాను పెంటనేముహూర్తంకూడా పట్టించండి! (నవ్వుతూ బయటకి వెడతాడు)

మ - అదికాదు నాన్నా.

దా - వద్దెనాచినను. ఆలోచన లేకుండా చేసిన అవరాధా నికీ.....

మ - ప్రాయశ్చిత్తమాయిది?

దా - తండ్రిబతికి వున్నాడని తెలిశుండి యిప్పమొచ్చినట్లు ప్రవర్తించిన దానికి పరాభవం

మ - నేను రాధయతప్ప యెవర్నీ పెండ్లాడ తల్చుకోలేదు.

దా - ఆ జ్ఞానంప్రజ్ఞేనా యీ అజ్ఞానానికీతలవంచింది సుధను పెండిఆడి తీరాలి.

మ - నాబొందిలో పూపిరివుండగా ఆపనిజరగదు. దానికీ యింట్లోస్థానంలేదు.

దా - [మండలింపుగా] మధూకి

మ - (వినైక) నాన్నా.

లక్ష్మ ధీకారి

2 వ రంగము

(బజార్లో ప్రకాశం తదితర స్నేహితులు రచ్చబండ
దగ్గర ఆడుతూ పాడుతూ టారు)

ప్రకా - (సాకి) ఈ లోకంలో జరిగే వింతలు వినండి.

తీరు తారులేని జనుల చేష్టలు కనండి.....

ఒకడు - హా! యీ.

అందు - వినండి! కనండి! వున్నారండి

మాయదారి లోకంలో వింతమనుషులున్నారండి!

ప్ర - డాబుసరిగ వేషమేసి డాబులు కొట్టేవారిని

జేబుచూడ నూన్యమైన జనులంతా మెచ్చుతారు

డాబూదర్పములేక మనసిచ్చే వారిమాట

చెవిలి నైనావట్టు, చేరనైన చేతనీరు - వున్నారండి -

రెండోవాడు - చదువులనే పేరుతో పట్నాలకు పరుగెత్తి

కట్నాలకు చేయిజాచీ కాలరెత్తి తిరుగుతున్నారు

ఒకడు - కట్టుకున్న పెళ్ళాన్ని కన్నెత్తయినా చూడక

కనుపించిన ఆడదాన్ని కన్నుగీటు పురుషులు

ప్ర - [కళ్ళుతేలేసి వళ్ళుబిగించి] ఆ!

రెండోవాడు - ముడిపెట్టిన భగ్గను మరువునన్న తలవక
వరపురుషుని సుఖముకోర వరుగులెత్తు మగువలు - పు

హరొకడు - ఏమిటేమిటి? [చిమ్చిమ్ వస్తాడు]

[ప్ర - ఏడాది పొడుగునా పండించే దొకడైతె
ఎక్కడ కక్కడమింగి కూర్చుండే దొకరండి

శర - [కూరలనంచీ పట్టుగువస్తూనే] బలే బలే! యింకా
యింకా! [చలమయ్య అటువెడుతూంటాడు]

[ప్ర - పేదల పొట్టలుకొట్టి నిలువచేశే పిసినిగొట్టు
నెత్తిన చేతులుపెట్టి మట్టముచేశేవారు వున్నారండి
చలమయ్య పళ్ళుబిగించి ప్రకాశం తదితరుల్నిచూసి
గబగబా నెడతాడు అంతా నవ్వుతారు]

అందరూ - ఏయింట్లోచూసినా బూటకమే
ప్రతివాడూ పాడేది ఆడేది నాటకమే వున్నారండి

మిస్టర్ చిమ్చిమ్ - ఏమోయ్ ప్రకాశం! పైలావచ్చీను
మీదుండే వ్యవహారం మొత్తానికి నువ్వు బాగానేపాడ
తావ్.

[ప్ర - (తెల్లబోయి) మీసినిమాలో బుక్ చేసుకుంటారేమిటి?
బకడు - అదేమిటోయ్! మన చిమ్చిమ్గారు సినిమా తీస్తు
న్నారేమిటి?

[ప్ర - ఆ! అంతా చిమ్చిమ్యే! అదిసరే! యీమధ్యన ఆసుధ
కొంగు పట్టుగు తిరుగుతున్నారే చిమ్చిమ్గారూ!

శర - నీకు తెలియజేమిటి? ప్రకాశం తెలియదన్నట్లు తెల
వంకిస్తాడు) సరిపోయే! యిప్పుడు వినిపిస్తున్న చిమ్చిమ్
గాను తీయబోయే సినిమాలో ఆవిడే కథానాయకి
వేషం!

మి - (శరభయ్యను అదోలాచూసి ప్రకాశంతో) శరభయ్య
మాటలకేంటే అంతా వట్టిది.

ప్ర - అయితే అయిందిలే! మనకు గిట్టుబాటు మాత్రం?

మి - (ఆశ్చర్యంగా) నాకేమిలేదు

ప్ర - దామోదరం చలమయ్యగార్ల మధ్యన చెడిందటగా.

మి - చెడితే?

ప్ర - వాళ్ళు ఆడిందిఆట పాడింది పాట!

శ - (హేళనగా) అందులో తిమిరికి వాటా!

మి - వాటో? (రెండు గుటకలేస్తాడు)

ప్ర - సుధ కొంగుపట్టుకు తిరిగే పెద్దలకు ఆమాత్రం పుండ
కుండా పుంటుందా? [నవ్వి] నువ్వు చెప్పకపోయినా
మాకు తెల్సులేవయ్యా.

మి - ఏం తెల్సునేమిటి?

శ - ఆవిడగార్ని పెళ్ళిచేసుకోవడానికి అయ్యగాను నిరాశరిం
చారు! అసలుబాబే మాట వినండి నన్నేం చెయ్య

మంటావని పెద్దబాబుగారు తప్పకున్నారు. అందుకు చెలమయ్యగారు చిందులు త్రొక్కటం.

ప్ర - మీరు అండగావుండి వనిచేస్తున్నట్లు నటించటం! యెవరి దగ్గర పాడాల్సినపాట వాళ్ళదగ్గర పాడేఅలవాటు మనకు పుట్టకతోనేవుంది. కాని ఒకసలహా యిస్తున్నాను. యేదో విధంగా వీలుచేసుకొని సందులో సందు ఆమూడు ముఘ్ఘూకూడా వేశేయ్! యీరూపంలో నన్నా ఒక యింటివాడివపుతావు! అదికూడా యేమంత పత్తివతకాదులే.

మి - ఆ! (శరభయ్య ప్రకాశంలను చూస్తాడు)

శ - [హేళనగా] కరక్కు.

ప్ర - ఒకవేళ పెళ్ళికి వచ్చిపోదనుకో! ఒకచూపన్నా చూడండి విడిచిపెట్టకు

మి - (వరాకుగా) అందుకే వేస్తున్నా ట్రిల్స్

ప్ర - అసలే అది పోరంబోకు! దానికోసం పెద్ద ట్రిల్స్ వేసే వాడివి నువ్వేం పురుషుడవయ్యా! (అంతా నవ్వుతారు. మిస్టర్ చిమ్మిమ్ కంగారుగా గుటకలు మింగుతూ గబ గబా వెడతాడు) వాళ్ళఎత్తులు మనకి తెలియవను కుంటున్నారు (వెనక్కి తిరిగిచూసి) అదిగో సుధ. మీరంతా వెళ్ళండి! ఊ! (అంతా గబగబా వెడ

తాడు. నుధ అటునుంచి వెడతూ ప్రకాశంనిచూసి
వేగంగా వెళ్ళబోతుంది) ఓ! నుధ.

ను - [ఆగి] ఏం?

ప్ర - ఒకమూట!

ను - ఏందాచావ్ మూట.

ప్ర - మూటలు వుంటేనేగానీ మాట్లాడే స్థితిలోలేవా? ఎం
దాక ప్రయాణం?

ను - నీతో చెప్పాల్సిన పనేమిటి? కనపడ్డప్పుడల్లా వలకరించడని
ఎన్నిసార్లు చెప్పాను.

ప్ర - వగలు కొంగట్టుగు లాగుతేలేదుగాని రాత్రిపూట కన్ను
కొడితే తరిచావచ్చిందన్నట్లు వెంటేనుగు తిరుగుతే
తప్పలేదుగానీ వలకరిస్తే తప్పుచ్చిందా?

ను - ఏమిటి నువ్వనేది?

ప్ర - ప్రస్తుతంలో నీమోజుకి రాజు.....

ను - చాల్లే కట్టిపెట్టు నీరొడి వేసాలు నాదగ్గరకాదు.

ప్ర - ఒకప్పుడు యీరొడి కొగిట్లోనే రాణిగా కులికిన సంగతి
నువ్వు మర్చిపోయినా నేను మర్చిపోలేదు! మనం ఒక
రితో ఒకరు మాట్లాడక పోయినా ఒకరినొకరు తప్పిం
చుగు తిరుగుతున్నావచ్చిన మచ్చమాయదు. నేను

కంటవడిన వాళ్ళందరితోనూ చెప్పకామానను నువ్వు
చేసిన ద్రోహాని.....

ను - ఏమిటా ద్రోహం?

ప్ర - నీకు తెలియదా! పెళ్ళాడతానని నమ్మించి నీగాలు నవ్వు
కోలేకన్న సాకును అడ్డంపెట్టుకొని మనమధ్య సంబం
ధంలేనట్లు బొంకడం ద్రోహంకాదా? [నవ్వి] ఆఖరి
సారిగా చెప్పున్నాను. యిచ్చినమాట ప్రకారము పెళ్లా
డతావా సరేసరి! లేదా జరిగిపోయేది చెప్పించటం
కంటే వ్రాపించటం వంచిది.

ను - నిన్ను పెళ్ళాడటానికి మానాన్న వచ్చాడోయి.

ప్ర - మధు చేసుకుంటానని మాటిచ్చాడా?

ను - అది నీకెందుకు?

ప్ర - ఎందుకేనా తెలియటం మంచిదికాదా? అయినా పట్నం
లోనే మన బంధారం పసికట్టిన మధు నిన్ను ఎలాచేసు
కుంటామలే! స్నేహితుడు అని దామోదరంగార్కి అభి
మానమున్నా మధు బాబుకి వ్రండదూ? నిష్కా
రణంగా ఆనారాయణ రాధమ్మలతో తగాదా పెట్టు
కుని తాను అనవసరంగా వీధినవడ్డాడుగాని తను కాదంటే
మాత్రం బంధుత్వం యేమవుతుంది? రాధను మధు
విడిచిపెట్టాడా! యేమండో మాకోపెట్టి మనస్సి మార్చు
టానికి మీతండ్రి కూతుళ్ళు తయారయినా మీ

డంగిచారం బయట పబ్లిసిటీ చేయటానికి మనం సిద్ధం
గానేవున్నాం! (బీడీ వెలిగిస్తాడు)

సు - అల్లరిచేసి నాజీవితం పాడుచేయ దల్చుకున్నావా?

ప్ర - నమ్మించి నువ్వు పాడుచెయ్యాలా నాజీవితాన్ని!

సు - అంతేనా?

ప్ర - కానా మనంచెప్పినవని చెయ్యి.

సు - పెళ్ళాశటం మిసహా యేం చెయ్యగన్నా చేస్తాను.

ప్ర - మళ్ళీ కాదుటే?

సు - అప్పుడే చేద్దుగాని యీ ప్రచారం.

ప్ర - ఆయితే యిలారా! (సుధ సమీపిస్తుంది! ప్రకాశం రహా
స్యంగా యేదో చెప్పి చిన్నగా నవ్వుతూ) సమ్మతమేనా

సు - (అనుమానాస్పదంగా) సాధ్యపడుతుందా?

ప్ర - పడితేనే ప్రయోజనం! (మీసం సవరించు కుంటాడు)
ప్రచారంవుండదు

సు - (క్షణం యోచించి) సరే! వస్తా! (గబగబా వెళ్తుంది.
సుధ వెళ్ళేవరకూ అటుచూసి ప్రకాశం మీసం సవరించు కుంటూ సన్నగానవ్వి బీడీ వెలిగిస్తాడు. క్షణం
ఆలోచించి యేదో గుర్తుకొచ్చినట్లు మొహంపెట్టి చిట్లు
కేసి వెంక్కితిరిగి గబగబా వెడతాడు మధ్య తెర
ప్రక్కకు తొలుగుతుంది. అది నారాయణ యింట్లో

మ - నేను కోరేది ఆ ఏడుకొండలవాడి అభిప్రాయం.

రా - పరిహాసానికి యిది సమయంకాదు. మీనాన్నకు యిష్టం లేనప్పుడు రాకుండా వుంటేనే మంచిది.

మ - అంతే?

నారా - (బయటనుండి వస్తూనే) అత్యయనగలు వద్దన్న కొద్దీ బలవంతాన దానిమెడలో వేయటం దేనికి యితరుల మాటల్ని ఆధారంగా తీసుకొని నగలు తిరిగి తీసుకోటం దేనికి? యింటికి రావద్దుట, రావద్దు రానంత మాత్రాన మేము బ్రతక లేమనేగా!

మ - (విస్మయంతో) నారాయణా.

రా - నువ్వు శాధవడటానికి వాడు కల్పించి చెప్పిందేమీలేదే అంతా నీసమక్షంలోనే జరిగింది

మ - అందుకని?

రా - మామయ్య చెప్పినట్లు చేయటమే మంచిది.

మ - సలహా యిస్తున్నావా?

నా - వచ్చిన కలహానికి తోడులేనిది తెచ్చిపెట్టుకో కుండాను.

మ - మానాన్న మీఅమ్మకు చేసిన వాగ్దానం గుర్తుందా?

రా - వుండే యీవిధంగా ప్రవర్తిస్తున్నాడా?

మ - నాకుకావలసింది మీమాట.

నా - ఆయనకు యిష్టంలేకుండానే పెళ్ళాడతావా?

మ - తప్పేముంది.

రా - ఎదురుతిరిగే ధైర్యం వుండదూ?

మ - చానిర్ణయాన్ని చెప్పేవచ్చాను.

నా - ఏమని?

మ - రాధనుతప్ప యెవరినీ పెళ్ళాడనని.

రా - వప్పుకున్నాడా?

మ - వప్పుకోక చేశేదేముంది? యివ్వాలే నిన్ను యింటికి తీసుకు రమ్మన్నాడు.

నా - అంత తేలిగ్గానా? (అనుమానిస్తాడు)

మ - ఇందునుగురించి అనుమానించకు నారాయణా! నామాట వినిరండి యింటికిపోదాం! జిత్తులుమారి నక్కలు వేసిన యెత్తులు నాన్నదగ్గర పనిచేసినట్లు నాదగ్గర పని చెయ్యివ్ నేనెప్పుడో మీవాడికే

నా - అని నువ్వంటావ్. నాలో అనమ్మకం కల్గటలేదు.

మ - ప్రమాణించేసి చెప్పాను. [రాధను మందిరముండుకు తీసుకెళ్ళి] నేను రాధనుతప్ప యెవరినీ పెళ్ళాడను. (రాధ సిగ్గుపడుతుంది)

నా - (చిరునవ్వుతో) చాలు మధూ చాలు! యింక నాకు యేఅనుమానంలేదు. యింతకంటే ఆనందమూలేదు.

మీరిద్దరూ హాయిగా, ఆదర్శ దంపతులుగా రోజూలు గడపండి! హృదయ పూర్వకంగా ఆసీర్వదిస్తున్నాను.

మ - [సమీపించి] రాధా! (నారాయణ లోపలకు వెడతాడు)

రా - ఏం? (ప్రక్కగాచూస్తుంది)

మ - యిలాగా.

రా - ఉహు!

మ - ఇదేనా యింటల్లుణ్ణి మర్యాదచెయ్యటం?

రా - అర్థమయ్యేలా చెప్పటం నాచిది.

మ - చెప్పకుండా తెల్సుకుంటేనే వుందిఘనత

రా - తెల్సుకుంటే బహుమానం యిస్తావా?

మ - యివ్వకుంటే వూరుకుంటావా?

రా - ఏమిటది? (అర్థంకావట్లు చూస్తుంది)

మ - ఇది! [ముద్దుపెట్టుకో బోతాడు]

రా - ఊ! [తప్పించుకు పాడుతుంది]

రా - ఓహో! తెలిశెనుగా

ఆహా! తెలిశెనుగా

ఓహో!

ఆపలపులోని సరాగం

ఆపిలుపులోని అనురాగం
 ఆకులుకులోని శృంగారం
 మదిలో మాయని మమకారం ||ఓహో||

మనదె అనురాగపు జంట
 లేదిక వేరే ఒకతంట
 వేరువేరు పేచీలే లేవంట
 మన జీవితమే ప్రేమవంట ||ఓహో||

మనమౌటే ఓర్వలేకు
 మనకేలా వారిగోలా
 మనకిల సాటిఎవరు?
 మనకు ఎనము సాటిగ ||ఓహో||

మ - (వయస్సించి రాధను పట్టుకొని దగ్గరకు తీసుకుంటూ
 కొంటెగా) యివ్వుడెక్కడికి పోతావ్? [బయటనుంచి
 చలమయ్య వస్తాడు]

రా - (చలమయ్యను చూడకుండానే మధునిచూస్తూ ఎక్కి
 రింపుగా) యివ్వుడెక్కడికి పోతావ్? [హేళనగా]
 అంతా ఆతండ్రిపోలిక [చలమయ్య పొడిగా దగ్గుతాడు
 మధు రాధలు విడిపోతారు]

మ - పెద్దలు యేదో పనిమీదనే వేంచేసిపట్టున్నారు.

చ - రావలసిన అవసరంవుంది కనుక - నారాయణ యెక్కడ?

మ - వాడితో పనుండేమిటి?

చ - పరిహాసానికి యిది సమయంకాదు.

రా - ఇతిహాసం యేమిటో శైలవియ్యండి.

చ - ఇల్లుస్వాధీనం చేసుకోటానికి వచ్చాను.

మ - ఎందుకు.

చ - బాకీపెట్టి తనఖా వ్రాసినందుకు

మ - ఎవరు?

చ - నారాయణ తండ్రి కనకయ్య

మ - ఏది తనఖావ్రతం

చ - ఇదిగో! [చూపిస్తాడు]

మ - (తనఖావ్రతం ఆసాంతం చదువుకొని అదోలా చల మయ్యారు చూస్తూ) ఊ!

చ - నిముషాలమీద యిల్లు, యింట్లోవున్న చరాస్త్రీ స్వాధీనం చేయ్యాలి

మ - నిరభ్యంతరంగా చేసుకోవచ్చు

రా - (పెద్దగా) వీల్లేదు.

మ - (ఆదుర్దాగా) రాఖా.

సా - (లోపలనుంచి వస్తూనే చలమయ్యను అదోలా చూస్తాడు)

రా - అన్నయ్యా! (నారాయణ ప్రక్కన నిలబడుతుంది)
యిల్లు స్వాధీనం చేసుకోటానికి వచ్చాను.

నా - తెలుస్తూనేవుంది. ముందుగా మధురాపటంలో అంత
రార్థం అడేననికూడా గ్రహించాను.

మ - (స్త్రావిగా) నా రాయణా!

నా - కాదా? యిందులో నీకోక్కడం లేకపోలేదు. అయినా
వచ్చిన భయంలేదు. అంతమాత్రాన అవవలసిన వనులు
అవకమానవు

చ - ఏమిటయ్యేది?

నా - అడుగు ముందుకివేస్తే అక్కడే బలినరుకుతాను.

చ - నరకటం అనుకున్నంత తేలిగ్గాదు.

నా - తేరగా వున్నారని బెదిరించటమే తేలిక

మ - నారాయణా! నువ్వునమ్మి అనుమానించావన్న బాధ
నాకులేదు. కాని పెంచి పెద్దచేసిన తండ్రిపోగా బ్రతికిన
వాళ్ళూ యిల్లుపోతే బ్రతకలేరా? రెక్కలు చల్లగా
వుండాలిగాని రేపీపాటికి యింతకంటే మంచియిల్లు
కట్టించుకోవచ్చు (చేతులు వట్టుకొని) నామాటవిను
నారాయణా!

నా - ఇతనుల్ని అడ్డంపెట్టుకోకుండా మీనాన్న స్వయంగా
వచ్చి స్వాధీన వచ్చుగున్నట్లయితే తప్పకుండా వినే
వాణి!

ను - అంటే నాకు అర్థంకావట్లేదు.

నా - తనకాపైకం యిచ్చింది మీనాన్నేనని నీకు తెలియదా?

ను - తెలిసి చేశేదిలేదు. తనఖావ్రతం చలమయ్య పేరనుంది.

చ - అవును యిలునాదయి తీరాలి.

నా - డబ్బుసీది కనుకనా యిల్లు నీడవటానికి! నీజీవితంలో ఒక్కసారిగా అయిదువేల రూపాయలు మెప్పుడన్నా చూశున్నావేమో గుండెలమీద చేతులు వేసుకొని చెప్పు. దామోదరంగారి మోచేళ్ళికింద నీళ్ళు తాగి బ్రతుకుతూ ఆయన అండతో తలెత్తుకు నిలుగుతున్న నీబండ్లారం నాకేకాదు. యీపూళ్ళో ఎసిపిల్లలకు సైతం తెలుసు.

చ - అవన్నీ అనినసరం ముందు కట్టుగుడ్డలతో బయటకి నడవాలి.

నా - సిబ్బాబు దిగిరావాలి.

చ - ఎవరిసిబ్బాబు దిగొచ్చేదీ కనబడుతుంది (చప్పట్లు కొడతాను బయటనుంచి యిద్దరు కూలీలు మీసం మెలి వేస్తూ వస్తారు) వాళ్ళయిద్దరీ బయటకు యీడవండి.

నా - (కరచూపిస్తూ) దమ్ముంటే యీడవండిరావచ్చి-

రా - (అదుర్దాగా) అన్నయ్యా

ను - [అదుర్దాగా] నారాయణ!

రా - పోనీలే అన్నయ్యా! వాళ్ళకు అభ్యంతరం చెప్పకు
యిల్లుపోతే పోయింది అన్నిటికీ తెగించిన ఆ చల
మయ్యతో మనకెందుకు పేచీ

నా - నీకు తెలియదు రాధా! యిటువంటి వాళ్ళకు జీవితంలో
మరువరాని గుణపాఠం చెప్పాలి అప్పటికిగానీ వీళ్ళకు
బుద్ధిరాదు.

చ - ఆబుద్ధి చెప్పటానికే నేనూ సిద్ధంగావున్నాను. (కూలీలను
చూస్తూ) చవటల్లాగా నిలబడి చూస్తారేరా వెధవ
ల్లారా! ఊ!

నా - (ముందకుగు వేయబోతున్న కూలీలను చూస్తూ)
అడుగు ముందుకు వేశారా రక్తపుటేరు ప్రవహిస్తుంది.

చ - ఆప్రవాహాన్ని చూడాలనే నేనూ పుబలాట పడు
తున్నాను.

మ - నామాట వినదల్చుకోలేదా నారాయణా

నా - వినటం. యీవిషయంలో [నవ్వి] ఎప్పటికీ జరగదు.

చ - [బాగా ఆవేశంతో] అనుభవిస్తాను. [కూలీలనుచూస్తూ]
ఊ! [కూలీలు రెండుఅడుగులు వేస్తారు బయటచుండి
దామోదరం పరుగెత్తుకుంటూ ఆగండి ఆని వెర్రిగా
అరుస్తూవస్తాడు. నారాయణ దామోదరంకేకవినిపించు
గోకుండానే క్షరతో కూలీలను కొట్టబోతాడు.

కూలీలుకూడా కర్రలు మెత్తుతారు. మధు వాళ్ళను
ఆపటానికి ప్రయత్నిస్తుంటాడు. రాధ కంగారుపడుతుంది
చలమయ్య మీసం సవరించుకుంటూ చిన్నగా
నవ్వుతూ నిలబడతాడు. దామోదరం 'అగండి' అని
మళ్ళీ గట్టిగా అరుస్తూ అడ్డవస్తాడు నారాయణ
బలంగా చూడకుండా దామోదరం తలమీదకొడ్తాడు
దామోదరం 'అబ్బ' అని బాధపడుతూ నేలమీద
కూలబడతాడు. అతని తలనుండి రక్తంకాగుతూం
టుంది. చలమయ్య నవ్వుతాడు యెక్కడవాళ్ళు
అక్కడ ఆగిపోతారు)

దామో - (తలవట్టుకొని) అబ్బ

మ - (ఆదుర్దాగా) నాన్నా.

రా - (ఆదుర్దాగా) మామయ్య (చెరోక ప్రక్కనా కూర్చుం
టారు. రాధ రక్తంతుడిచి పవటచంగు చించి కట్టుకడు
తూంటుంది. మధు నాడివగై రాలు పరీక్ష చేస్తుంటాడు,
నారాయణ ప్రక్కకు తవ్వకొని నిలబడతాడు)

చల - (అవేమీ లెక్కచేయకుండా కూలీలనుచూస్తూ)
ఊ! నిలబడ్డారేరా వెధవల్లారా? (కూలీలు, ముందుకి
వెళ్ళబోతారు)

దా - (వాళ్ళను ఆగమన్నట్లు సైగచేసి చలమయ్యను అదోలా
చూస్తూ) చలమయ్యా! స్నేహితుడుగా నమ్మాను
ప్రక్కలో బల్లమై యీవిధంగా ప్రవర్తిస్తావని అనుకో

లేదు తనభామిదడబ్బు నేను యిచ్చానన్న సత్యం నీకూ తెల్సును. తనభావత్రం నమ్మి నీపేరవ్రావాయించిన దానికేగా పరిస్థితి యంతవరకూ తీసుకో చ్చావ్. నీమాటలువిని అయినా వాళ్ళను వదులుకోటానికి కూడా సిద్ధమయ్యాను. గుంభణగా వుంటున్న సంసారాన్ని వీధికి ఎక్కించి యంతరాధారతం చేశావ్. పీటి అన్నిటికీ కారణం నీకూతుర్ని చేసుకోటానికి మధు అంగీకరించక పోవటం. వాడికి యిష్టంలేని పెళ్ళి చేయటానికి నేను నిరాకరించటమూను జట్టుచేతికిచ్చి చింతిస్తే ఫలితం యేముంది? అయినవేల రూపాయలూ నడ్డితోనహా యెంతయిందో చెప్ప! ఆసామ్మ నేనిస్తాను

చ - నడ్డితోనహా మొత్తం ఆరువేల రెండువందల యాభై మూడురూపాయల పావాలూ. అదేదో వెటనే యివ్వాలే.

దా - మధూ! (యినప్పైట్ల తాళాలుయిచ్చి) యింటికి వెళ్ళి యినప్పైట్లలో ఆభాకీ పైకం వట్టుగురా.

మ - (తాళాలు అందుకొని) రాధా! నాన్నను జాగ్రత్తగా చూస్తూవుండు! నేనునచ్చేసరికి కొంచెం కేణ్ణిళ్ళుపెట్టి వుంచు నారాయణ! (యేదో చీటివ్రాసి) బజారుపోయి యియింజక్షన్ బాటలు తీసుగురా! (అయిదు రూపాయల కాగితం యిస్తాడు. బయటినుండి సుధనస్తుంది. రాధ లోపలకు వెడుతుంది. మధు చలమయ్యను

చూస్తూ) రావయ్యా పైకం యిస్తాను. (మధు నారా
య బయటకి వెడతారు)

సు - వెళ్ళకండి నాన్నా! (కూలీలు బయటకి వెడతారు)

చ - సుధా! (అర్ధంకానట్లు చూస్తాడు)

సు - అవును నాన్నా! పైకం యిచ్చింది దామోదరంగారు
అయిప్పడు వారికి వ్యతిరేకంగా వసూలు చేయటం
పొరపాటు! అందువలన వచ్చే ఆర్థాలు పూహించారా
చాలాకాలంగా మీయిద్దరిమధ్యనా వున్న స్నేహం
యిందుమూలంగా పాడుచేసుకు తారా. (కనుసైగ
చేస్తుంది)

చ - (అర్ధం చేసుకున్నట్లు అభియించి) అదికాదమ్మా! నేను
మాత్రం అంతకతినంగా వుంటానా! మేమిద్దరం స్నేహి
తలమనేగా వసూలు చేయటం అయిన వాళ్ళని అడగ
లేని మొహమాటం అడ్డం వుండబట్టేగా ఆనాడు
నాపేర తనఖా వ్రాయించింది! ఆమొహమాటం వల్ల
నేగా యీనాటి వరకూ అడగలేక పోయింది. అందుకే
ఆడబ్బు నేను వసూలుచేసి ఆడబ్బు దామోదరంకి
యిద్దామని యింతే ఖచ్చితంగా మాట్లాడాను.

సు - అది వాళ్ళకు నచ్చనప్పుడు మీరు తటస్థంగా వూరు
కోటం వుంచింది! (దామోదరంని చూస్తూ) మా
నాన్నను తుమించండి. పరిస్థితులు ప్రమాదాల వరకూ
వస్తాయని పూహించలేక పోవటం నాన్న పొరపాటు.

చ - ఆవును దామోదరం. తొందర పడ్డందుకు మన్నించు.
నావలన నీకు కలిగిన దుర్భర అవస్థకు చాలా చింతి
స్తున్నాను. (రెండుచేతులు వట్టుకొని) నన్ను తమించు
దామోదరం.

దా - (చలమయ్యాను అదోలాచూస్తూ) సరే! (నిట్టూరు
స్తాడు)

రా - (లోపలనుండి వస్తూనే) రా మామయ్యా! లోపల పడు
కుదువుగాని (రెక్కవట్టుకొని లేవదీయ బోతుంది.
సంధ సహాయంచెయ్య బోతుంది) సకంత శ్రమ అక్క
ర్లేదు. నేను తీసుకు పోగలను. (సుధ నిట్టూర్చి పూసు
కుంటుంది. రాధ దామోదరాన్ని నమ్మదిగా తీసుకు
బోతుంది)

చ - సుధా! నీకు తలకాయవుందా?

సు - వుంది కనకే యీఎత్తు వేశాను.

చ - అంటే?

సు - పైకం వాళ్ళుయిచ్చి మీరు తీసుకుంటే మన రెండు
కుటుంబాల మధ్యనా రాకపోకలు ఆగిపోతాయ్.

చ - ఆగిపోతే?

సు - ప్రతీకారవాంఛ తీరకుండానే ప్రయత్నాలకు ఆటంకం
కలుగుతుంది. అందుకనే వేశాను మరోపధకం.

చ - ఏమిటది?

సు - మనస్సులో వాంచలుతీతటానికి మనస్సుల మధ్యనవుండే
సమ్యక్కాలు పెరగటం అవసరం. గాకపోకలు యథా
విధిగా వుండాలి యేకారణాన్నయితే అడ్డంపెట్టి నన్ను
తీరస్కరించాడో ఆకారణంతో రాధనుకూడా అను
మానించాలి మధు. ఆ అనుమానంతో మధుజీవితం
అంధకారం గాధ, బతుకు బజారుపాలు. నారాయణ
పొగరుమోతనానికి స్వస్తి వున్నప్పుడురాస్తి! మిగి
లేది దామోదరం ఆయన యావదాస్తి ఆయనకు తెలి
యకుండా యెప్పుడో మీగుప్పెట్లో పెట్టాడు. ఆవెం
టనే మనం లక్ష్యాధికార్లం! దామోదరం అయిన
వాళ్ళతోసహా బిక్షాధికార్లు.

చ - [సంతోషంతో] బలే ఎత్తువేశావు సుధా! (కెండు
భుజాలూ పట్టుకొని) అప్పుడే గ్రహించాను మాత్న
యేర్పాటుతోనే నువ్వు వచ్చివుంటావని చలమయ్యకు
తగ్గ కూతురువి [చిన్నగా నవ్వుతాడు]

సు - దామోదరం గారితో మీరు తిన్నగా యింటికిరండి.
అన్నివిషయాలూ యింటిదగ్గర తీరుబడిగా మాట్లాడు
కుందాం.

చ - ఊ! [చలమయ్య లోపలకు సుధ బయటకి వెడతారు]

లక్ష్మ ధీకారి

3 వ రంగము

[విధిలో బిచ్చగాడు పాడుతూ ఆడుతు వస్తాడు వచ్చే
పాద్యోవారు యెవరికితోచిన ధర్మం వాళ్లునేసి వెడు
తూంటారు]

బిచ్చ - చూడండి లోకంలో చిత్రము

వినండి మానవుని మర్తము

||చూడం||

ఎక్కడి కక్కడ తంత్రం

ఎవరాడిన కుతంత్రం

గిట్టకచేతే నటన

మానవజీవిత ఫలన

||చూడం||

తలకొక గోరిక

కలదొక వేడుక

[చలమయ్య అటునుంచి వెడతాడు]

తీరికతో పెడతారు తంపులు

గోరికతో తీస్తారు కొంపలు

||చూడం||

పున్నవాడికే కరువు

లేనివాడికి కులుకు

కులుకుతున్న పేదవాడి తరముతీరు హాయిగా

కరువున్న ధనికులకు కలిగేసుఖము లేదుగా ||చూడ||
ఒక పక్కనుండి శరభయ్య మరొక ప్రక్కనుండి మిస్టర్
చిమ్చిమ్ వస్తారు)

బిచ్చ - గొప్పలు చెప్పబోకు

తిప్పలు తెచ్చుకోకు

చెప్పడు మాటలువిని చేయబోకు ఘోరము

ముప్పుకు కారణమేను తీరదు నీభారము ||చూడం||

[మిస్టర్ చిమ్ చిమ్ వుడుకులు మోత్తనంతో గబగబా
వెడతాడు శరభయ్య విరగబడి నవ్వుతాడు]

శర - [బొడ్డోనుండి చిల్లరతీసియిస్తూ] బలేబలే! మాబాగా
పెట్టావు వాత అడుక్కునే వాడివైనా మా ఆసాము
లకు తగిన పాటపాడావ్! నీకెంత యిచ్చినా ఋణం
తీరదు యిం! [చిల్లర చేతిలో వేస్తాడు. బిచ్చగాడు
మళ్ళీ పాడుతూ వెడుతూంటాడు. శరభయ్య అతే
చూస్తూ తల ఆడిస్తూంటాడు. వెనకనుండి ప్రకాశం
వస్తాడు]

ప్ర - ఏంశరభయ్య! గంగిరెద్దులాగా తలమాబాగా ఆడిస్తు
న్నావ్! [శరభయ్య తృల్లిపడి ప్రకాశాన్నిచూసి
నవ్వుతాడు] ఏమిటి సంగతి? ఎలావుంది మీదామో
దరంగార్కి!

శర - నెన్నుదిగానే వుంది.

ప్ర - మధు పెళ్ళెప్పుడు?

శర - ముహూర్తం పెట్టించారుగా!

ప్ర - ఏటంకం లేకుండా జరుగుతుందని ఆశుదా?

శ - అదేమిటి?

ప్ర - ఏరోజుకి దోజరగనుందో యెవరు చెప్పారు? యెటొచ్చి
ఎటుపోయినా మంచిది కొంచెం జాగ్రత్తగా పుండమని
మీ బాబుగారితో చెప్ప

శ - మాచింబాబు రాధమ్మను చేసుకోటం చలమయ్యగారికి
యిష్టమేనే!

ప్ర - ఆ యిష్టమే స్పష్టంగా చెప్తోంది. మనస్సులో వున్నకష్టం
కొద్దీ దోంచేసినా చేయచ్చని! అంచేత వాళ్ళను అంటే
చలమయ్య సుధలను కనిపెట్టు గుండటం మంచిది. అది
నీనలసకాదుగాని నువ్వు యింటిని కనిపెట్టుగుండు వ్యవ
హారం మితిమీరు తుందని నీకుతోస్తే వచ్చి నాకు
చెప్ప తర్వాత జరగాల్సిందంతా నేమూసుకుంటాను.

శ - యీమధ్య ఒకచిత్రం జరిగింది తెలుసా?

ప్ర - ఏమిటది? [బీడి వెలిగిస్తాడు]

శ - వున్నట్లుండి యినప్పైట్లో నగదు నగలూ మొత్తం
తుడ్చిపెట్టుకు పోయినాయ్.

ప్ర - [ఆదుర్దాగా] దొంగతనమా! జెలిసిందిలేవయ్యా

శ - మొత్తం యినప్పైట్లో ఖాళీఅయింది.

[ప్ర - అయితే అయిదిలే! మొత్తం అంతా చేరవలసిన చోటు సకే చేరింది

శ - అంటే నీకూ తెలుసా? [తెల్ల బోతాడు]

[ప్ర - [భుజంపట్టి నవ్వుతాడు] తెలుగున్నానయ్యా! సొమ్ము మీద ప్రీతితో వ్రయస్నించింది ఒకళ్ళు ఫలితం పొందింది మరొకరు

శ - తికమకలుగా చెప్పక సరిగా చెప్పవయ్య బాబూ!

[ప్ర - చెప్పినా నీకు అర్థంకాదు యివంతా అదొక రకమైన పద్ధివ్యాపారం. [చిన్నగానవ్వి] అదిసరేగాని దామో దరంగాను కంగారు పడలా?

శ - కంగారు మాటెలావున్నా దిగులుతో నిన్నటినుండి వర్ధిరణేడు నీబిమ్ముట్టలేను సొమ్ము తీసిందెవరో తెలియదు కాని ఆసుధ యేంచెప్పిందో తెలుసా? (ప్రకాశం శరభయ్యను చూస్తాడు) ఆ గాత్రీ రెండుగంటల ప్రాంతంలో నారాయణ యేదో మూటవట్టుకు దొడ్డిదార్ని వెదుతుంటే చూశానని చెప్పింది.

[ప్ర - (నాలుక చుప్పరించి) ఆనయంలో ఆవిడగారు అక్కడికి యెందుకు వెళ్ళిందో! [నవ్వి] అనుకున్నంతా అయింది!

శ - నారాయణబాబు అటువంటి పనిచేశాడంటే యెవరునమ్ముతారుబాబూ! (ప్రకాశం ఔనన్నట్లు తలవంకిస్తూ యేదో ఆలోచిస్తాడు) యేమిటో అంతా అగమ్యంగా

వుంది [తేకుకొని] వస్తాను ప్రకాశం అవతలవనుంది
[వెడతాడు. ప్రకాశం అలాగే నిలబడి యేదో ఆలో
చిస్తూంటాడు మధు అటు వెడుతూంటాడు]

ప్ర - డాక్టర్ బాబూ!

మ - [ఆగి అటూ యిటూ చూసి] మనం అనుకున్నది నిజ
మేనా?

ప్ర - సందేహం దేనికీ అంతా నిజమే. దురంతాలు పెరగటం
యెంతైనా మంచిది వాడిపిలక మనచేతిలోవుంది. సమ
యించికొలిగిని యిటువంటి బెధవ పనులుచేయ
కుండా పదిమంది పెద్దల్లోనూ బుద్ధిచెప్పనూ? (మీసం
సవరించు కుంటాడు)

మ - చలమయ్యంటే అంత తేలిగ్గా తీసెయ్యకు

ప్ర - వాడంటే మీకు అదురుండచ్చు! నేనంటే వాడికే
అదురు.

మ - ఎందుకనో?

ప్ర - మీతో యింతవరకూ చెప్పని రహస్యం మాయిద్దరి
మధ్యనావుంది

మ - ఏమిటది?

ప్ర - ఏమయితే యెందుకులెండి! ఆనారాయణ మీదనే
దొంగతనం ఖాయమయి పోలీసులు పట్టికెళ్ళాలి మన

పనివాడతనం చూపించాలి [యేదో గుర్తొచ్చిట్లు చూస్తూ] మీరన్నది...

మ - యికా అనుమానం దేనికి? యేర్పాట్లన్నీ చేసి వస్తున్నాను.

ప్ర - ఇంకో! (బీడీ వెలిగించి) డాక్టర్ వదువు పూర్తి అయిందా మళ్ళీ పట్నం వెళ్ళాలా?

మ - ఈ సంచితస్థలం కోగాని పూర్తి కాదు

ప్ర - ఆ సుధకు మీరూ పరిచయం యెలాగలిగింది బాబూ

మ - అది చిన్నప్పటినుండి వాళ్ళ పనితల్లి గారింట్లోనే పెరిగింది పట్నంలో మాకాశేజీ సమీపంలోనే వాళ్ళు వున్నాయి. నిజానికి అప్పటికి రాధమీద నాకు అభిప్రాయం లేదు మనస్సు మంచదని నమ్మి ప్రేమించాను!...

ప్ర - విచిత్రాన్ని ప్రేమిస్తూనే వాణ్ణెవణ్ణో పరిగించా?

మ - ఆ! వాడూ నాకు స్నేహితుడే! ఒకసారి యేదో వసుండి వాడిరూమ్ కి వెళ్లాను. వాడికొగిట్లో యీ కులటకుల కటు స్వయంగా చూశాను.

ప్ర - యీ సమయంలో వాణ్ణి కూడా పిలిపించటం మంచిది. స్నేహితుడే నన్నాడుగా! వెంటనే రమ్మని ఉత్తరం వ్రాయండి బాబూ.

మ - వాడెప్పుడో చచ్చాడు.

ప్ర - అందుకే ఆవిడగారు మిమ్మల్ని వట్టాలని చూస్తోంది.
యివ్వడు తెలిసిపోయిందిగా! (సవ్వతాడు)

మ - కబురు పంపగానే రావటానికి సిద్ధంగావున్నా

ప్ర - చిత్తంబాబూ!

మ - (రిస్టువాచి చూసుకొని) మరి నేవెళ్ళిరానా?

ప్ర - (సరేనన్నట్లు తలవంచిస్తాడు. మధు వెడతాడు. ఆతర్వాత
చిన్నగానవ్వి కూనిరాగం తీస్తాడు. ఒక వేపునుండి
మిస్టర్ చిమ్చిమ్ అటు వెడతూ(టాడు) ఏమండో
చిమ్చిమ్గానూ మాజోరుగా పరుగెత్తుతున్నారే!
యే.మిటికథ

మి - [వెటకారంగా నవ్వి] పెద్దవనంలేదు ఒక ఫ్రండ్ ని మీట
వాలని వెడుతున్నాను.

ప్ర - దామోదరంగారింట్లో నగలు నగదు పోయి దిటగా.

మి - సీకూ తెలిసిందీ! [సవ్వతాడు] కరకట్ట

ప్ర - దొంగలు దొరికారా?

మి - యింకా లేదనుకుంటూ! పోలీసులు దర్యాప్తు జరుపు
తున్నారు కరకట్ట

ప్ర - మీరు తీశారుట! [శరభయ్యకు వెళ్ళమన్నట్లు సైగ
చేస్తాడు]

మి - నేనా? [రెండు గుటకలేసి ప్రకాశం నెత్తిన చెయిపెట్ట బోయి] నీమీదొట్టు నేనుళియ్యలా! (శరభయ్య వెడతాడు)

ప్ర - మరెవరు తీశారంటారు?

మి - సుధ! కాదుకాదు రాధో దాని అన్నో అయ్యంటారు.

ప్ర - అలాచెప్ప! అందుకే నారాయణమీద అనుమాన ముందిట

మి - [బరువు తీరినట్లుగా] నుంచిదే [నవ్వి] కరక్తు! మళ్ళీ యిటువంటి వెధవపనులు చేయకుండా రిపోయకూడ యివ్వాలి

ప్ర - అవునవును. యివ్వాలిందే! పెరటిగోడదూకి పారి పోతుండగా చూసిన వాళ్ళున్నారు.

మి - నేను సుధాకాకుండా యింకా వునారన్నమాట! అయితే యింకేం సాక్షం బలంగా నేవుంది.

ప్ర - నువ్వు సుధాకూడా చూశారా?

మి - మాకళ్ళతో! [గర్వంతో పొడిగా దగ్గుతాడు]

ప్ర - మీరిద్దరూ అక్కడి కెందుకెళ్ళారు?

మి - సుధపెరట్లోవున్నాం! యింటిప్రక్క న యిల్లే కాబట్టి గోడదూకటం కనుపించింది.

ప్ర - అర్ధరాత్రి మీరు సుధను కల్సుగోవల్సిన అవసరమేమొచ్చిందో.

మి - [గుటకలేస్తూ భయంగా] వచ్చింది!... కాదుకాదు పిల్చింది అటుపోతుంటే! లేమలేను నేనేవెళ్ళాను

ప్ర - [నవ్వి] సొమ్ముపోగొట్టుకున్నవాళ్ళు, అవహరించిన వాళ్ళు యిద్దరూ గాగానేవున్నారు. మధ్య నువ్వు కంగారు పడతావే?

మి - కర్రపై అవతల తొందరపనుంది వస్తా! (గబగబా వెడతాడు)

నా - (మిమ్మరురావు వెళ్ళినమార్గచూస్తూ నవ్వుతూ వుంటాడు ప్రకాశ -నారాయణ వెనకనుంచి వస్తాడు) ఏం ప్రకాశం విన్నావా?

ప్ర - విన్నాను. మీమీద విచ్చుకు పడబోతోందని భయపడకండి.

నా - ఎందుకుభయం? ఎదటపడి యెవరన్నా అడుగుతే జవాబు చెప్తాను. కాని అంతద్వైర్యస్తు లెవరాలేరులే.

ప్ర - లేకపోయినా మీరు మెళుకువగా వుండటం మంచిది.

నా - ఎందుకు?

ప్ర - చెప్తానురండిబాబూ! చేయాల్సిన తలంగం చాలావుంది రండిబాబూ! (నారాయణ రెక్కవట్టుకు తీసుకుపోతాడు మధ్య తెరప్రక్కకు తొలగుతుంది రంగాలం

కరణమంతా మొదటిరంగం మాదిరేవుంటుంది దామో
దరం వడకకుర్చీలో కూర్చొని రెప్పనాల్చుకుండా
యేదో ఆలోచిస్తుంటాడు రాధ సమీపాన క్రిందచావ
మీదకూర్చొని భాగవతం చదువుతూంటుంది)

రా - అనియే (కూనరాగంతీస్తూ పేజీలు తిరగేస్తుంది)

వద్యం! ఆచన జగత్సభవంపున

రైవత్తుడను రాజుదెచ్చి రామునకిచ్చెన్

రేవతీయనియెడు కన్యకు

భూనర మునువిడిటిగాదె బుద్ధిందెలియన్॥

అనంతరంబు-

[వద్యం] ఖగనాధుండ మరేంద్రుగెల్చి సుధమున్

గైకొన్న చందంబునన్

జగతీ నాధు లజైద్యవత్తుచులన్

సాల్వాదున్ గెల్చి భ

ద్రగుండై చక్రివరించె భీష్మకసుతున్

రాజేవ గంధిన్రమా

భగవద్యంశ భవన్ మహాగుణమణిన్

బాలామణిన్ రుక్మిణిన్॥

అని రాజయిట్లనియె! మున్నరాత్మస వివాహంబున
స్వయం వరంబునకుం వచ్చిన హరి రుక్మిణింగొని పోయె
నని పలికితిమి కృష్ణుండొక్కరుండెవ్విధంబున సాల్వా
దులం జయించి తన పురంబునకుంజనియే! (శరభయ్య

పాలగ్లాసుతెచ్చి రాధకుయిస్తాడు) అంత (గ్లాసుఅందుకొని దామోదరానికి అందిస్తూ) పాలుతీసుకో మామయ్యా!

దా - (గ్లాసు అందుకొని శరభయ్యనుచూస్తూ యేదో ఆలోచనతోనే) పెంటయ్య కొబ్బరికాయలు కొట్టా అయిందా? (పాలు త్రాగుతాడు)

శ - అయింది మొత్తం నూటయ్యేభై కాయలున్నాయండి. (దామోదరం ఖాళీగ్లాసు అక్కడపెట్టి అప్పుడే బయట నుంచి వచ్చిన చలమయ్యను చూస్తాడు శరభయ్య ఖాళీగ్లాసు తీసుకొని లోపలకు వెడతాడు రాధ చదువుతున్న భాగవతం మూసి కళ్ళకద్దుకొని వున్నకంతో సహా లోపలకు వెడుతుంది)

దా - ఏమైంది చలమయ్యా!

చ - మనంచేయటానికి సాహసించలేనివని నారాయణ చేతి మీదగా జరిగింది.

దా - ఏమిటావని?

చ - నగలు నగదు పోయినట్లు రిపోర్టు చెయ్యటం.

దా - ఎందుకీ రిపోర్టుకూడా! (నిట్టూర్చి) యితరులు తాకట్లు పెట్టిన నగలన్నీ అందులోనేపెట్టాను. కనీసం అవిదొరికినా బాగుండును వరువు నిలుస్తుంది! లేదా నన్ను లోకులు బ్రతకనివ్వకు.

చ - అందును గురించి నున్నేం భయపడనవసరంలేదు. నామీ
దొడిలెయ్.

దా - [నిట్టూర్చి] ఊహ!

చల - ఒకసారి అలా వెళ్ళొద్దాం వస్తావా?

దా - ఎందుకు?

చ - చప్రానుగా.

దా - (అనుమానంగా చూస్తాడు)

చ - బయల్దేలు చెప్తాను

దా - పది (కుర్చీలో నుంచి లేచి సలమయ్యో వేడతాను
వారో రెండు నిమిషాల అనంతరం సుధ బయట నుంచి
వచ్చి కెనకవస్తున్న మిస్టర్ చిమ్చిమ్ని గమ్మని సైగ
చేస్తుంది. లోపలనుండి శరభయ్యవచ్చి సుధను చూసి
ప్రక్కకు తప్పుకుంటాడు)

సుధ - [తనలో] సుధ కులట! రాధ వతివత! మధునే
నమ్మింది. (చిన్నగా నవ్వి) ఆనమ్మకం యీ ప్రయత్నంతో
సమాప్తి కావాలి! రాధ ప్రజాదూషణకు కారకురాలు
కావటమే సుధ కోరేది (చిన్నగా నవ్వుతుంది మిస్టర్
చిమ్చిమ్ వస్తాడు) శరభయ్య రాధలమధ్య (చిన్నగా
నవ్వుతుంది)

మిస్టర్ - యీ పనిచేస్తే నన్ను పెళ్ళాడటం ఖాయమేగా?

సు - ముందు ముగించు! కార్యపాధన కాగానే నీవు కోరకుం
డానే యీ సుధ... [ప్రేమగా చిమ్చిమ్ని చూస్తుంది]

మి - (ప్రేమగా) నన్నే పెళ్ళిచేసుకుంటావ్. శరత్తు! (నవ్వు బోతాడు సుధ, చిమ్చిమ్నోరుమూసి ఒకపువ్వు అతనికి అందిచ్చి బయటకి వంపుతుంది)

సు - (తనచేతిలో పువ్వుచూసుకొని చిన్నగానవ్వి అటూ యిటూ చూస్తుంది. శరభయ్య లోపలకు వెడతాడు) ఎవరూ లేనట్లున్నారే.

రా - [లోపలనుంచి వస్తుంది]

సు - మీరూమీరూ యేకమైనా నామీదన్నకోపం పోలే దల్లేవుండే.

రా - ఎందుకుకోపం?

సు - [భుజాలమీద చేతులేసి] లేకపోతే యిదివరకులాగా మాట్లాడవేం? [రాధ అరోలా సుధనుచూసి చిరు నవ్వుతో "ఊహ" అంటుంది] ఆ! అది! (నవ్వి) అన్నట్లా నీకు గులాబీ పువ్వులాటే బాగాయివ్వం కాదూ?

రా - నీకూ యిష్టమేగా!

సు - (తనచేతిలోపున్న పువ్వువాసనచూస్తూ) యీపువ్వు చూడు యెంతపెద్దదో! వాసనకూడా చాలాబాగుంది.

రా - అలాగేం? (నవ్వుతుంది. సుధ తనచేతిలోపున్న పువ్వు రాధకు యివ్వబోతుంది మిస్టర్ చిమ్చిమ్ బయట నుంచి పువ్వుతో వస్తాడు)

మి - (నవ్వి) మీపువ్వు మీరేవుంచుగోండి. రాధకు
యీపువ్వు యిస్తాను (వాసనచూడబోయి యేదో
గుర్తుకొచ్చి పూరుకుంటాడు)

సు - ఉహు! నేనేయివ్వాలి (రాధకు యిస్తుంది)

రా - (వాసనచూసి) అబ్బ! ఎలేవాగనగావుంది. (అక్కడున్న
కుర్చీపీటమీద మధ్యన వడేస్తుంది)

మి - (వెకిలిగానవ్వి) కర్రు! యీ నాపువ్వు, అబ్బో! ఆంత
కంటే ఘుమాయిస్తుంది! (రెండడుగులేసి తనే వాసన
చూసి మైకంజోతూలి మంచంవ్రక్కనే కూలబడి శవం
లాగా మంచంకోటికీ చేరగిలవడతాడు. రాధ మిస్టర్
చిమ్చిమ్చేతిలో పువ్వుఅందుకొని మొదటిపువ్వు వడే
సిన కుర్చీపీటమీద అంచున పెడుతుంది)

సు - (కంగారుతో) ఆ! అదేమిటి? (మిస్టర్ చిమ్చిమ్ భుజం
పట్టుకు కదిలిస్తుంది ఆసమయంలో రాధ తెలివిగా
పువ్వులస్తలాలు మారుస్తుంది) అడవాళ్ళను చూస్తేసరి
యీమగవాళ్ళను అమాంతంగా ఫిట్సునచ్చి వడ
తాయ్.

రా - (అదోలాచూస్తూ) పువ్వులో యేమన్నా వుండేమో!

సు - (వెటకారంగా) పువ్వులోకాదు ఆజబ్బు మనిషిలోనే
వుంది.

రా - అంటే నమ్మరు. అదేదో పువ్వులోనేవుంది.

సు - సీతనుమానానికి ఆరంభేదు. అత అనమానంగావుంటే నేను వాసనచూస్తాను చూడు. (పువ్వులస్తలాలు మర్చి నట్లు తెలియకపోవటం వలన పీటమధ్యనున్నపువ్వు అందుకొని వాసనచూస్తుంది. చేతిలోపువ్వు జారి పడుతుంది సుధ తూలి క్రిందపడుతుంది. లోవలనుంచి శరభయ్య వస్తాడు. క్రిందపడ్డ పువ్వును అందుకొని దాన్ని చూస్తూ విరగబడి నవ్వుతుంది రాధ)

శ - ఆవనికోసమే వాళ్ళొచ్చింది చెప్పే మీరునమ్మలేదు. ననుయోనికేవచ్చి విన్నాను కనుక సరిపోయింది. లేకుంటే అనకున్నంతా అయ్యేది.

రా - ఏమనుకున్నావ్?

శ - వాళ్ళువచ్చి మీకిచ్చినదే అందుకు! ఆరెండుపువ్వులూ మీకు విడివిడిగా యిచ్చేవాళ్లు! తెలియక మీరు వాసనచూసి విచ్చుకు పడేవారు. యీ హాస్యం తెలియక యీట్రోవున్న అయోమయం గొడ్డని మీరు క్రిందపడివుండటం చూసి కంగారి తో ఆపువ్వులు నేనూ వాసనచూసి పడేవాణ్ణి! ప్రక్కనుండి యిందు కోసమేకని పెట్టుకుచూస్తుండే విల్పిద్దరూ ముగ్ధర్ని ఒక చోటచేర్చి చల్లగా తిప్పుకునేవాళ్ళు! ఆతర్వాత జరగ బోయేది యింక చెప్పేదేముంది. (నిట్టూర్చి) భగవంతుడు మనయందునున్నాడు కాబట్టి సరిపోయింది (క్షణం ఆలోచించి) చిన్నబాబుగారు హాస్పటల్లో

వుంటారు తీసుకొస్తాను వుండమ్మా! (గబగబా బయటకి వెడతాడు)

రా - ఎంత వన్నాగం! (గట్టిగా నిట్టూర్చి) రెండుపువ్వులూ తీసుకొని లోపలకు వెళుతుంది-బయటనుండి మరో రెండునిముషాలకు దామోదరం చలమయ్యలు వస్తారు. మిస్టర్ చిప్స్ చిప్స్ సుధల్ని చూసి ఒక్కసారిగా ఆ! అంటారు)

దా - [స్త్రామిగా] రాధా! రాధా!! [రాధ లోపలనుంచి వస్తుంది] ఏమిటిది? ఎందుకు పీల్చిలా వడిపోయారు?

రా - మైకంనుండి తేరుకున్నాక వాళ్ళను అడిగితేనే తెలుస్తుంది.

చ - అంటే?

మ - [బయటనుండి వస్తూనే] నేను చెప్తాను. [రాధను చూస్తూ] ఆపువ్వులు యెవ్వి? [రాధ లోపలకు వెళుతుంది]

దా - పువ్వులా? [అర్థంకావట్లు చలమయ్యను చూస్తాడు]

చ - తీసుకురానియ్ చూద్దాం! [రాధ పువ్వులు తెచ్చి మధుకి యిస్తుంది]

మ - యిండులా జోడించిన వత్తునుండు యేరకమైనదో వరీయ్ చేసి చెప్తాను. ముందీ ప్రతీకార వాంఛావరుల్ని ఆ పేళించిన మైకం వదలకొట్టి నిజం చెప్పిస్తాను. [వాళ్ళ

చేతులు వట్టుగు పరీక్షించి రాధనుచూస్తూ] నీళ్ళు వట్టుగురా [రాధ లోపలకు వెడుతుంది యింజక్షన్ సూది సరిచేసుకొని సుధ, చిమ్చిమ్లకు యింజక్షన్ యిస్తాడు ఆమెటనే రాధ తెచ్చిననీళ్ళు వాళ్ళ మొహాన చల్లుతాడు. దామోదరం చలమయ్యలు చిత్రంగా చూస్తూంటారు]

దా - అసలు నీళ్ళు యిక్కడ కెందుకొచ్చినట్లు?

రా - మానాభి మానాలు లేనివాళ్ళు.....

మ - ఎందుకన్నా సిద్ధపడతారు. [సుధ మిస్టర్ చిమ్చిమ్లకు స్పృహవస్తుంది కంగారుగా లేస్తారు] మనిషైపుట్టిన తర్వాత మానాభి మానాలు పూడాలి ధూ! బ్రతుకు బ్రతగ్గానేసరా నెత్తురూ చీములేని బ్రతుకు [స్త్రాయి పెంచి] ఘో బయటకి! (చలమయ్య వళ్ళుకొరుకుతూ పుడేకం తెచ్చుకుంటాడు. వళ్ళేరిగ్గి పూకుంటాడు) ఏరా చిమ్చిమ్! (సుధ బయటకి వెడుతుంది) ఎందుకురా యీవెధవపనికి వప్పుకున్నావ్? నిజంచెప్తావా కేసుపెట్టి అరెస్టు చేయించుకున్నావా?

మ - (ధయం, కంగారుతో) చెప్తాను చెప్తాను. కరెక్టు!

మ - రావద్దని చెప్పాక ఎందుకొచ్చావ్?

మిస్ట - సుధ తీసుకొచ్చింది.

దా - ఎందునిమిత్తం?

మిస్ట్రీ - ఆవుపువ్వులో ఒకదానిలో మత్తుమందు పెట్టింది! అది రాధకుయిస్తే రాధ వాసనచూస్తుంది శరభయ్యనచ్చి రాధ వడిపోయిందన్న కంగారుతో వాసనచూస్తాడు. వాడూ వడిపోతాడు ఆయిద్దర్నీ ఒకచోటచేర్చి వాళ్ళ యిద్దరికీ సంబంధంవున్నట్లు సృష్టించాలని అనుకున్నాం యింతే కరకు.

చ - బుద్ధితేకపోతేసరి! యిప్పుడే వెళ్ళిరాన్ని సరికి పోగులు పెడ్తారు (గబగబా బయటకు వెడతాడు)

గా - బుద్ధులుమూసినా యనుకున్నాను. కడుపులో యీతంత కల్మసాలు పెంచుకున్న వాళ్ళతోజోస్తే యెప్పటికైనా ప్రాణసుకటమే.

మ - అని యిప్పటికీ గ్రహించాగా ముందు యీపువ్వులో జోడించిన మత్తుమందు ఫలానని నిర్ణయించటం అవసరం (పువ్వులు పట్టుగు బయటకు వెడతాడు)

దా - (రాధనుచూస్తూ) అయితే నాకొక అనుమానంగావుంది నీకు వాసన చూపాలని తెచ్చిన మత్తుమందు పువ్వు వాళ్ళే ఎలావాసనచూశారు.

నా - వాళ్ళరహస్యం శరభయ్య పసికట్టి నాతోచెప్పాడు నేను తెలివిగా ప్రవర్తించి ఆవుపువ్వు వాళ్ళే వాసన చూసేలా చేశాను.

దా - మంచిపనిచేశావ్! చక్కగా బుద్ధిచెప్పావ్. [వడక కుర్చీలో కూర్చుంటాడు రాధ బోవలకు వెడుతుంది.

బయటనుండి యేదోపొట్లం వట్టుకు ప్రకాశం వస్తాడు]
ప్ర - ప్రకాశం.

ప్ర - పున్నారా బాబుగారూ! పుంటారో పుండరీకన్న అను
మానంతో వచ్చాను

దా - ఏమిటివని?

ప్ర - వడ్డీతోనహా మీకు యివ్వాలిన్న వెయ్యిరూపాయలూ
తెచ్చాను. నావస్తువులు నాకుయిప్పిస్తారా? [వక్క గా
చూస్తాడు]

దా - [ఎటుతోచక తెల్లబోయి చూస్తాడు]

ప్ర - అదేమిటండీ అలాచూస్తారు? తాకట్టుపెట్టిన వస్తువులు
యిప్పించండి.

దా - [అలాగేచూస్తాడు]

ప్ర - [అర్థంకానట్లు] అయ్యో! మిమ్మల్నేండి ఏమిటి సందే
హం?

దా - సందేహమేముంది? సర్వం తుడిచిపెట్టుకు పోయాయ్.

ప్ర - అంటే వెళ్ళిపోతానని అనుకోకండి. తాకట్టువస్తువులు
యెగెయ్యాలని అప్పుడేవేశారుఎత్తు మీరూ చల
మయ్యాను అవ్వేం లాభంలేదు యివ్వండి యివ్వండి
[కూర్చుంటాడు]

దా - నామాటలునమ్ము ప్రకాశం! నేను చెప్పేది యదార్థమే

[ప్ర - అయితే యేమంటారు? నస్తువులుకి ఆశపడుతున్నారా? మీరు చెప్పేది? కుదరదు! నేనసలే కోపదార్శి మునిషిని నావస్తువులు నాకిచ్చి తీరాలి.

దా - ఎక్కణించి తెమ్మంటావ్?

[ప్ర - ఇంపైపైలోనుంచి-

దా - ఏముంది యింపైపైలో నాబొంద! అరలన్నీ భాళీ పెట్టే చూస్తే కడుపు తరుక్కుపోతోంది.

[ప్ర - మీసంగతి నాకు చెప్తారా? [నవ్వి] దొంగలెత్తుపోయా రంటే తీరిపోతుండనుకున్నారా?

దా - లేదుప్రకాశం! ప్రమాణపూర్తిగా చెప్తున్నాను.

[ప్ర - నేనూ చెప్తారు లక్షప్రమాణాలు! జరిగేవా చచ్చేవా? దొంగలెత్తుకెళ్ళుట దొంగలు హుం! (హేళనగా) అబద్ధమాడిన అశగే టట్టుండాలి? మీకు తెలియకుండా యింపైపైలో నస్తువులు యేమవుతాయో!

దా - వేసిన తాళాలు వేసిపట్టున్నాయ్.

[ప్ర - (వెటకారంగా) పెట్టెలో నస్తువులు పెట్టెలోనే మాయమయినాయ్! (చిన్న గానవ్వి) యెవరితోన్నా చెప్తే నవ్వుతారు. నావస్తువులే పోయినాయా? గుర్తుతెచ్చుకోండి. తాళాలు ఎవరికన్నా యిచ్చారేమో

దా - యెవ్వరికీ యివ్వలేదు.

ప్ర - యిది సురీచిత్రంగావుంది! (హేళనగా) తాళాలు యెవరికీ యివ్వలేదు నగలు, నగదూ మొత్తం మాయమయ్యాయ్! (వీ) యివప్పైటె మింగేసిందేమో... మీకు యెవరిమీదన్నా అనుమానంవుంటే వాళ్ళ మీద పోలీసు రిపోర్టు యివ్వండి.

దా - పోయినవి పోగా ఆ అప్రదిష్టకూడా యెందుకు? అయినా నారాయణ పోలీసురిపోర్టు యివ్వటానికి వెళ్ళనే వెళ్లాడుట

ప్ర - మీఅబ్బాయిగాని, రాధమ్మగాని తీశారేమో అడిగారా? (ప్రక్కగా చూస్తాడు)

దా - వాళ్ళయింట్లో చచ్చు దొంగతనం చేసుకుంటారా? యీపని బయటవాళ్ళదే అయివుండాలి!... ప్రకాశం నిన్ను బ్రతిమలాడు కుంటాను. నన్ను కనికరించి విడిచి పెడతా?

ప్ర - అక్కడ లాభంలేదని యిదాకనే చెప్పాను ఆవస్తువులు మీరూ గోచుకొచ్చినవికాదు వాతేపోయాయని వూరుకోవటానికి! అన్నీ కిక్కుత్తుకడితే పదివేల గూపాయలకు తక్కువ వుండవు! (మీసం సవిరించుకుంటూ) మళ్ళీ వస్తాను. మర్యాద కాపాడుకోవాలనుంటే నావస్తువులు నాకివ్వండి! లేదా మీమీద ఆచలమయ్య మీద దావాచేసి పదివేల గూపాయలూ వసూలు చేసేమాట ఖాయమని మర్చిపోకండి! గ్రబగబా బయటకి వెడ

తాడు. దామోదరం తెల్లబోయి చూస్తూంటాడు.
తెరలోనుంచి పాటవినిపిస్తుంది]

[సాకి] ఖర్మదాటవశమా.....

నీదారి కానలేవా

ఏదారి నీకులేదా॥

॥నీదారి॥

ఎటుచూసినా అంధకారం

కనుపించేనా బ్రతుకుభారం

తెలుసుకోరా యీవిజమూ

కారణమేమో నిహజమూ

॥ఏదారి॥

ఎవరో నినుమించి దొంగలు

ఎ.రో నినుకోరిన దొరలు

గ్రహించరా నిజానిజాలు

వశిష్టరా ఎవరో వారలు

॥నీదారి॥

యితరుల బోధనవింటే

నా అనువారిని కాదంటే

కలిగేనుఖ మింతేరా

మిగిలేది తుదకు నీవేరా

॥నీదారి॥

[సాకి] చెడుబోధలు చెప్పకెక్కిన దానికి

కలిగిన సుఖమూ కనుపించేనా

చేసిన పూజల ఫలితమేమో

నువు నమ్మినవారల నాటకమేమో...

ఫలితమేమో...నాటకమేమో... ..

(దామోదరంకంట తడితుడ్చుకుంటాడు బయటనుండి
చలవయ్య వస్తాడు)

చ - ఎవరూ లేన్నట్లున్నారే.

దా - ప్రకాశం డబ్బుకోసం వచ్చాడు.

చ - ఘల్గీ నగలు తెచ్చాడా?

దా - లోగక్ష పెట్టిని విడిపించుగోటానికి వచ్చాడు! పోయా
యని చెప్పాను. యివ్వకపోతే మనమీద పదివేలకు
దావాచేసి మరీ రాబట్టు కుంటాన్నాడు

చ - ఏం చెయ్యాలని నీవుద్దేశం.

దా - నిన్ను సలహా అడుగుతున్నాను

చ - ప్రస్తుతం సలహాలిచ్చే అభి పాయంతో రాలేదు.

దా - ఎందుకొచ్చిట్లు?

చ - ఆఖరిసారిగా అడిగిపోవటానికి

దా - ఏమటది?

చ - సుధను మధుకి చేసుకుంటావా లేదా?

దా - వానికి యిష్టంలేనప్పుడు నేను చేశేదేమిలేదు

చ - అలాటని తెలిసే ఆఖరిసారిగా అడిగి మనమద్య నున్న
స్నేహం తెగతెచ్చులు చేసుకొని నానిర్ణయాన్ని
చెప్పిపోదామని వచ్చాను.

దా - చెప్పదల్చుకుందేదో చెప్పచ్చు (రాధ బోవలనుండి రాబోయి చలమయ్యనుచూసి ప్రక్కకు తప్పకుంటుంది)

చ - నీటి స్థితాలూకు రహస్యాలన్నీ నీకంటే నాకెక్కువ తెల్సుచన్న సంగతి నీకూ తెల్సును.

దా - తెలిస్తే?

చ - మొత్తం అస్తిక్షణంలో మాయం చేయగలశక్తి నాలో వుంది

దా - బెదిరిస్తున్నావా?

చ - బెదిరింపేమీ కాదు. కర్వస్వంబుద్ధి పూర్వకంగా నాస్వాధీనం చేసినట్లు వ్రాయించి తెచ్చిన (జేబులోనుంచి కాగితాలుతీసి) యీయగ్రిమెంటుమీద నిన్ను సంతకం చేయ మంటున్నాను.

దా - నిర్భందిస్తున్నావా?

చ - వినకపోతే యెలాగూతప్పదు.

దా - యిప్పటికీ తెలిసింది నీకుతల్లెం! పడగవిప్పిన పాము వని తెలియక పాలుపోసి పెంచినట్లు, గోచీపాతకు గతి లేని నిన్ను చేరదీసి కాళ్ళుతెచ్చినందుకు...

చ - కళ్ళుమూసుకుపోయి సంచరిస్తున్నాను. సరేనా?

దా - ఫలితంగా నాకళ్ళుకూడా తెరిపించావ్. నాబొందిలో
పూపిరిప్పుడగా ఆవనిజరగదు ఆతర్వాతనైనా జరగ
టానికి వీలేదు.

చ - అనవసరం! (స్థాయిపెంచి) సంతకం చేస్తావా లేదా?

దా - చేయను! చేయను!! చేయను!!! ముందు నువ్వు బయ
టకునడు! ఊం.

చ - [నవ్వి] నడవటానికి గాలేను. తల్చుకున్న కార్యం
పూర్తి చేయించుకొని నడిపించటానికి వచ్చాను

దా - నీవల్లన అయ్యేపనికాదు

చ - [నవ్వి బయటకుచూస్తూ చప్పట్లు కొడతాడు యిద్దరు
కూలీలు వస్తారు] యీదామోదగాన్ని శాఖ్లాచేతులూ
విర్చి కట్టి నేను చెప్పినచోటుకి చాపచుట్టలో తీసుకు
పోండి

రా - ఆం! (బయటకు వస్తుంది)

చ - ఏం?

రా - ఏమిటీ ఫోరం.

దా - చేసుకున్నదానికి అనుభవించక తప్పతుందా! నువ్వు
కల్పించుకోకు తల్లీ!

రా - మామయ్యను హిసించటా మీకు న్యాయమేనా చల
మయ్యగారూ! ఆయన మీమేలు కోరేవారేగదా!

ఎందుకు చెప్పండి మీకోసం! మీకాళ్ళు పట్టుకుంటాను ఆయన్ని విడిచిపెట్టండి! (చలమయ్యకాళ్ళు పట్టుకుంటుంది)

చ - ఛో అసలు నీవలనకాదూ యితవరకూ వచ్చింది? ఛో అవతలకి! (తిన్నతాడు రాధ వెనక్కివడుతుంది) ఊ! (కూలీలను చూస్తాడు. కూలీలు దామోదరంమీద చెయి చేసుకోబోతారు. మధు ప్రకాశం పోలయ్య బయటనుండి వస్తారు) ఆ!

మధు - (చలమయ్య చొక్కా పట్టుకొని) ఏమిటిది?

చ - (మధు చంపరీదకొట్టి వెంక్కితోసి) నీదిక్కున్న చోట చెప్పగో

ప్ర - (వెంకటండ్రి చలమయ్యను తనవేపుకి నిప్పుకొని గట్టిగా కొడతాడు) యిప్పుడు నువ్వు చెప్పగో నీబాబుకి (మధు సహాయపడ్తాడు ప్రకాశం చలమయ్యను కదలకుండా పట్టుకు కట్టేస్తాడు. చలమయ్యతో వచ్చిన కూలీలు పారిపోబోతారు. అదే సమయంలో బయటనుంచి వచ్చిన శరభయ్య అక్కడేవున్న పోలయ్య వాళ్ళ చేతులు విరిచి కడతారు)

చ - (అండర్నీ ఆదోలా చూస్తాడు)

దా - మనిట్లోకూడా ఎందుకావిశ్వాస ఘాతకుడు? తన్ని తరిమెయ్యక!

ప్ర - (పోలయ్యను చూస్తూ) ఏదిరామూట! (అందుకొని)
జరిగినకథ నేను చెప్తాను వినండి! మీయింట్లో యిన
ప్పెట్టలో పోయిన నగలు, నగదు, కాగితాలూ అన్నీ
యిందులో వున్నాయ్! తీసుకోండి మధుబాబూ! (అం
దిస్తాడు. మధు రాధకు యిస్తాడు)

దా - అవి నీకెలావచ్చాయ్?

ప్ర - దారికొడితే?

దా - అంటే?

ప్ర - మీరు స్వబుద్ధిలో తాళాలు యెవరికీ యివ్వలేదన్నా
రుగా

దా - అవును.

మధు - డూప్లికేట్లు తాళాలు ఆచలమయ్య దగ్గర వున్నాయ్

దా - ఎక్కడివి? (ఆశ్చర్యంగా చూస్తాడు)

ప్ర - అది మీయిద్దరికీ తెలియాలి అందులో స్నేహితులు
[నవ్వి] ఆచలమయ్యగారి అంగీకారంమీద యింటికి
వచ్చి పోతూనే నాటిరాత్రి రెండుగంటల ప్రాంతంలో
మొత్తం పూటకట్టుకొని ఆ మిస్టర్ చిమ్చిమ్ చల
మయ్య కూతురు సుధ వెడుతుంటే నేనుచూసి
వాళ్ళు నీడలా వెంటాడాను మొత్తం అన్నీ ఆరాత్రికి
రాత్రే ఆచలమయ్య పెట్లో పాకపెట్టి వాళ్ళు వెళ్ళారు.

ఆమరుక్షణం వాటిని బయటకుతీసే నేను భద్రంచేశిమీ
నగలు మీకిచ్చాను

శ - పోలీసులు చిమ్చిమ్ను పట్టుకొని చలమయ్య గారింటికి
సుధమ్మకోసం వెడుతుండగా నారాయణబాబు మరో
పోలీసు జట్టుతో వస్తున్నాడు.

మ - (చలమయ్యను సరీరాపించి) ఎందుకొస్తున్నారో తెలుసా
నారాయణతండ్రి వ్రాసిన తనభావత్రం క్రిందటిసారి
తెలపుల్లో నేను వచ్చినప్పుడే నీబుద్ధిగ్రహించి దాన్ని
నేను తీసుకు దాచాను దానికి డూప్లికేట్ తయారు
చేసి మానాన్న సంతకం తమరే సాక్షు సంతకంగాచేపి
యిల్లు స్వాధీన పర్చుకోటానికి వచ్చారు. యింకేం పని
కట్టాను. ఫోర్జరీకేసు పెట్టాను.

దా - ఎంత ద్రోహం.

ప్ర - ద్రోహానికి ప్రాయశ్చిత్తంగా వచ్చారుగా పోలీసులు
చలమయ్య సుధ, మినిష్టర్ చిమ్చిమ్లు హాయిగా
(శ్రీ)కృష్ణ జన్మస్థానానికి వెడతారు వాళ్ళను సాగనం
పాకన్నా (దామోదరంను చూస్తూ) తమరు ఆలస్యం
చెయ్యకుండా రాధా మధులకు ముడి పెట్టెయ్యండి.
(రాధ మధు ఒకరినొకరు చూచుకొని చిన్నగా నవ్వు
తారు)

దా - యింకా ఆలశ్యంచేస్తానా? (శగభయ్య చిన్నగా నవ్వుతాడు) ఆమూట యిలాతే అన్నీ వున్నాయో లేకో చూసుకోవాలి. (మూటను సమీపిస్తాడు)

ప్ర - మంచిచేసిన వాళ్ళమీదకూడా అనుమానమేనా? (అందరూ నవ్వుతారు. చలనచిత్ర తలవంచుకుంటాడు)

మ - నువ్వుచేసిన సహాయానికి చాలా ధాన్యు ప్రకాశం.

రా - నడ్డివుచ్చుకోకుండానే అసలుసొమ్ముకి నీనగలు నీకిస్తాడు మా మామయ్య!

దా - యిన్నినగలూపోతే యేం చేశేవాణ్ణి? అసలు సొమ్ము కూడా వదిలేసి అతనినగలు అతనికి యివ్వడేయిస్తాను

ప్ర - ల్క థ క రి త్యాగమంటే అలావుండాలి. (అందరూ నవ్వుతారు దామోదరం నగలమూట వూడతీయ్యబోతాడు ప్రకాశం బీడీ వెలిగిస్తాడు)

తె ర

స మా ప్తి

